

SLOVENSKÁ AKADEMIA VIED

ÚSTAV EKOLÓGIE LESA

Správa o činnosti organizácie SAV za rok 2003

Z v o l e n

Schválené na zasadnutí Vedeckej rady dňa 14.1.2004

.....
RNDr. Ján Kulfan, CSc.
predseda VR ÚEL SAV

.....
Ing. Jozef Váľka, CSc.
riaditeľ ÚEL SAV

SLOVENSKÁ AKADÉMIA VIED

ÚSTAV EKOLÓGIE LESA

**Správa o činnosti organizácie SAV
za rok 2003**

Z v o l e n

Schválené na zasadnutí Vedeckej rady dňa 14.1. 2004

.....
RNDr. Ján Kulfan, CSc.
predseda VR ÚEL SAV

.....
Ing. Jozef Váľka, CSc.
riaditeľ ÚEL SAV

Obsah osnovy Správy o činnosti organizácie SAV za rok 2003

I.	Základné údaje o organizácii.....	3
II.	Vedecká činnosť	6
III.	Vedecká výchova a pedagogická činnosť.....	13
IV.	Medzinárodná vedecká spolupráca.....	18
V.	Spolupráca s vysokými školami, inými domácimi výskumnými inštitúciami a s hospodárskou sférou pri riešení výskumných úloh.....	26
VI.	Aktivity pre Národnú radu SR, vládu SR, ústredné orgány štátnej správy SR a iné subjekty.....	31
VII.	Aktivity v orgánoch SAV	34
VIII.	Vedecko-organizačné a popularizačné aktivity; ceny a vyznamenania	35
IX.	Činnosť knižnično-informačného pracoviska	44
X.	Hospodárenie organizácie	45
XI.	Nadácie a fondy pri organizácii	47
XII.	Iné významné činnosti	48
XIII.	Problémy a podnety pre činnosť SAV	51

PRÍLOHY

1. Menný zoznam zamestnancov k 31. 12. 2003
2. Projekty riešené na pracovisku
3. Vedecký výstup - bibliografické údaje výstupov
4. Údaje o pedagogickej činnosti organizácie
5. Údaje o medzinárodnej vedeckej spolupráci

I. Základné údaje o organizácii

1. Kontaktné údaje

Názov: ÚSTAV EKOLÓGIE LESA SAV ZVOLEN

Riaditeľ: Ing. Jozef Váľka, CSc.
tel.: 045-5330914 telefax: 045-5479485 e-mail: valka@sav.savzv.sk

Zástupca riaditeľa: Ing. Peter Zach, CSc. (Zvolen)
tel.: 045-5330914 telefax: 045-5479485 e-mail:
zach@sav.savzv.sk

Zástupca riaditeľa: Doc. Ing. Ferdinand Tokár, DrSc. (Nitra)
tel.: 037-7335696 telefax: 037- 7335696 e-mail:
nruetoka@savba.savba.sk

Vedecký tajomník: Ing. Margita Kuklová, CSc.
tel.: 045-5330914 telefax: 045-5479485 e-mail:
kuklova@sav.savzv.sk

Predseda vedeckej rady: RNDr. Ján Kulfan, CSc.
tel.: 045-5330914 telefax: 045-5479485 e-mail: kulfan@sav.savzv.sk

Adresa sídla: Štúrova 2, 960 53 Zvolen

Názvy a adresy detašovaných pracovísk:

Pobočka biológie drevín, Akademická 2, 949 01 Nitra

Vedúci : Doc. Ing. Ferdinand Tokár, DrSc.
tel.: 037-7335696 telefax: 037-7335696 e-mail: nruetoka@savba.savba.sk

Výskumná stanica Staré Hory

Vedúci: Ing. Miroslav Saniga, CSc.
tel.: 048-4199268 e-mail: uelsav@bb.sanet.sk

Typ organizácie: príspevková od roku 1993

2. Počet a štruktúra zamestnancov

ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV	K	K do 35 rokov		K ved. prac.		F	P	R
		M	Ž	M	Ž			
Celkový počet zamestnancov	72	10	14	35	37	60	53,38	98673
Vedeckí pracovníci	36	5	4	26	10	32	28,76	53029
Odborní pracovníci VŠ	8	2	0	2	6	7	5,50	10230
Odborní pracovníci ÚS	24	2	10	4	20	17	16,01	29630
Ostatní pracovníci	4	1	0	3	1	4	3,11	5785
Doktorandi v dennej forme doktorandského štúdia	8	3	4	3	5	8	7,68	14285

Vysvetlivky:

K - kmeňový stav zamestnancov v pracovnom pomere k 31.12.2003 (uvádzať zamestnancov v pracovnom pomere, vrátane zamestnankýň na riadnej materskej dovolenke, zamestnancov pôsobiacich v zahraničí, v štátnych funkciách, členov Predsedníctva SAV, zamestnancov pôsobiacich v zastupiteľských zboroch a na základnej vojenskej službe)

F - fyzický stav zamestnancov k 31.12.2003 (bez zamestnankýň na riadnej materskej dovolenke, zamestnancov pôsobiacich v zahraničí v štátnych funkciách, členov Predsedníctva SAV, zamestnancov pôsobiacich v zastupiteľských zboroch a na základnej vojenskej službe)

P - celoročný priemerný prepočítaný počet zamestnancov

R - prepočítaná riešiteľská kapacita v hod/rok

M, Ž – muži, ženy

Priemerný vek všetkých kmeňových zamestnancov k 31.12. 2003: 42,73

Priemerný vek kmeňových vedeckých pracovníkov k 31.12.2003: 46,15

Pozn.: V Prílohe č. 1 uviesť menný zoznam pracovníkov k 31.12.2003 s vyznačením úväzku a riešiteľskej kapacity.

3. Štruktúra vedeckých pracovníkov (kmeňový stav k 31.12.2003)

Pracovníci s hodnosťou				Vedeckí pracovníci v stupňoch		
DrSc.	CSc., PhD.	prof.	doc.	I.	IIa.	IIb.
3	33	1	4	4	13	7

4. Iné dôležité informácie k základným údajom o organizácii a zmeny za posledné obdobie (v zameraní, v organizačnej štruktúre a pod.)

Ústav ekológie lesa má v správe celú budovu, v ktorej sídli. Náš zámer s prenajímaním všetkých voľných priestorov v budove sa nám v plnej miere nepodaril. Momentálne ponuka presahuje dopyt, a tak stále nemáme obsadené všetky voľné priestory. Budova má 50 rokov a pre nedostatok finančných prostriedkov nebola dostatočne a priebežne udržiavaná. Postupne ju však opravujeme a vylepšujeme. Vymenili sme zadné vchodové dvere, opravili balkón, vybudovali 3 nové sociálne zariadenia a vymaľovali chodby. Doteraz sa nám nepodarilo majetkoprávne vysporiadať pozemok na ktorom je budova postavená.

II. Vedecká činnosť

1. Domáce projekty

ŠTRUKÚRA PROJEKTOV	Počet	Pridelené financie na r. 2003
1. Vedecké projekty VEGA, na ktoré bol v r. 2003 udelený grant	9	1 188 000
2. Projekty APVT, na ktoré bol v roku 2003 udelený grant	2	3 601 000
3. Vedecko-technické projekty, na ktoré bol v r. 2003 udelený grant	2	410 000
4. Projekty riešené v rámci ŠPVV a ŠO	1	54 000
5. Projekty riešené v centrách excelentnosti SAV	-	-
6. Iné projekty (ústavné, na objednávku rezortov a pod.)	13	928 108

Do bodu 3 zaradiť projekty financované z prostriedkov privatizácie Slovenských telekomunikácií a projekty SAV na spoluprácu s priemyslom. Medzinárodné projekty uviesť v kapitole IV.
Medzinárodná vedecká spolupráca (bod 2, 3)

Bližšie vysvetlenie je v *Prílohe č. 2*

2. Najvýznamnejšie výsledky vedeckej práce:

a) základného výskumu

Evidenčné číslo projektu: **2-7025/2000**

Názov projektu: **Potravná ekológia modelových skupín živočíchov (Foraging ecology of model animal groups)**

Vedúci projektu: RNDr. Anton Krištín, CSc.

Inštitúcia udeľujúca grant: VEGA MŠ a SAV Bratislava

Objavili sme nový druh motýľa z čeľade priadzovcovité (Yponomeutidae). Pomenovali sme ho podľa jeho v súčasnosti známeho rozšírenia ako *Argyresthia tatrica* BARANIAK, KULFAN, PATOČKA (2003). Popísali sme typické znaky jeho imága (t.j. dospelého motýľa), kukly aj húsenice. Zistili sme ho len na severnom Slovensku v Tatrách. Žije vo vysokých nadmorských výškach pri hornej hranici lesa. Húsenice tohoto novoobjaveného druhu poškodzujú smrekovce tým, že sa zavrtávajú do ich konárikov a vyhlodávajú v nich chodbičky. V niektorých rokoch je tento motýľ hojný. Môže byť škodcom smrekovcov v horských lesoch (J. Kulfan, J. Patočka).

*We have described a new Lepidopteran species from the family Yponomeutidae. Based on its presently known distribution we have named this moth *Argyresthia tatrica* BARANIAK, KULFAN, PATOČKA (2003). Specific characters of the adult, pupa and larva of the species were given. The species has been recorded in the Tatra Mountains, northern Slovakia. It lives at high elevations near the tree line. Its larvae damage larch trees by penetrating the twigs and mining in them. The species is abundant in some years. It may be considered as the pest of European larch in mountain forests (J. Kulfan, J. Patočka).

BARANIAK, E. - KULFAN, J. - PATOČKA, J. *Argyresthia tatrica* sp. n. (Lepidoptera: Yponomeutidae, Argyresthiinae) - a new Lepidoptera species feeding on *Larix decidua* in the Tatra Mts. In *Deutsche entomologische Zeitschrift*, Vol. 50, no. 2, 2003, p. 231-236

b) aplikačného typu (uviesť používateľa)

Evidenčné číslo projektu: **51-019302**

Názov projektu: **Analýza príčin a návrh opatrení proti hromadnému odumieraniu smrečín v pohraničných oblastiach severného Slovenska (Analysis of causes and possible measures against mass dieback of spruce stands in border regions of north Slovakia)**

Vedúci projektu: Ing. Rastislav Jakuš, PhD.

Inštitúcia udeľujúca grant: Agentúra pre podporu vedy a techniky, Bratislava

Používateľ: Lesoprojekt Zvolen, LOS Banská Štiavnica

Vypracovaný bol návod na zisťovanie rozsahu a intenzity odumierania smrekových porastov nového typu. V priebehu pilotného mapovania vykonaného v roku 2003 v smrekových oblastiach Slovenska (fáza nárastu a staršie, zastúpenie smreka > 50 %) sa na jeho základe odlišili známe typy odumierania smrečín od odumierania nového typu. Vylíšené boli tri typy poškodenia a rozpadu (odumierania) smrečín: A – klasický rozpad smrečín, B – klasické poškodenie smrečín vo vysokohorských polohách, C – odumieranie smrečín nového typu. Najčastejší je klasický typ odumierania A vyskytujúci sa pomiestne takmer vo všetkých dospelých smrekových porastoch, najmä na porastových stenách obnovovaných porastov.

Typy poškodenia B a C nie sú výlučne viazané na porastové steny. Vyskytujú sa vo zvyškoch porastov plošne. Odumieranie nového typu sa prejavuje len pri intenzite 1. a 2. Pri vyššej intenzite ide prakticky vždy o zmiešané odumieranie C+A. Výskum prírodných a paralelných poškodených (*) smrekových geobiocenóz situovaných na vertikálnych transektoch slovenskej (plochy G*-H, I*-J) a poľskej (plochy A*-B, C*-D, E*-F) strany Bielovodskej doliny vo Vysokých Tatrách odhalil značné rozdiely v ich trvalých ekologických podmienkach (1). Relatívne priaznivé fyzikálne vlastnosti majú podzoly kambizemné na plochách A*, B, D, E*, G* a H (časť), ktoré poskytujú dostatok priestoru pre rozvoj koreňovej sústavy dospelých smrekových porastov. Podstatne horšie pôdno-ekologické podmienky má smrekový porast na ploche F rastúci na plytšom, značne skeletnatom podzole kambizemnom, ktorý má v letnej sezóne nedostatok fyziologicky prístupnej vody. Podzoly glejové na plochách C* a H (časť) prechádzajú až do glejov s nepriaznivým vodno-vzdušným režimom, v dôsledku čoho sú rastové možnosti, vitalita a stabilita smrekových porastov značne zhoršené. Rankre podzolové na plochách I* a J majú pre nedostatok jemnozeme nepriaznivý vodný režim a výrazne obmedzujú rozvoj koreňového systému dospelého smrekového porastu. Na nedostatok živín v pôdach obidvoch transektov, spojený s produkciou kyslého smrekového opadu a vymývacím účinkom vysokého množstva zrážok, poukazujú aj hodnoty aktívnej reakcie (pH_{H_2O}) v ich vrchnej 0-5 cm hrubej minerálnej vrstve (2). Nachádzajú sa v spodnej časti rozpätia 3,9-4,9, ktoré je charakteristické pre pôdy hemioligotrofného medziradu geobiocénov (M. Blaženec, R. Jakuš, J. Kukla, M. Kuklová, B. Schieber).

* The method useful for determination of extent and intensity of dieback of spruce stands of new type was elaborated. During of pilot mapping made in 2003 in spruce regions of Slovakia (phase of advance growth and older, cover of spruce > 50 %) were on this basis distinguished known types of spruce dieback from dieback of new type. Tree types of damage and breakdown (dieback) have been distinguished of spruce stands: A – classical breakdown of spruce stands, B – classical damage of spruce stands in high-elevation sites, C – spruce stands dieback of new type. The most frequent is classical type of dieback A occurring almost in all mature spruce stands, especially on stand walls of regenerated stands. The damage types B and C are not exclusively bound to stand walls. There also occur continually over the stand remainders. The new type dieback is manifested only till intensity 2. At higher intensity it is practically always mixed dieback C+A. The study of natural and parallel damaged (*) spruce geobiocoenoses situated on altitudinal transects at Slovak (plots G*-H, I*-J) and Polish (plots A*-B, C*-D, E*-F) side of Bielovodská dolina valley in Vysoké Tatry Mts. revealed considerable differences in their ecological conditions (1). Fairly favourable physical properties have cambic podzols at plots A*, B, D, E*, G* and H (a part), which provide enough space for development of root system of mature spruce stands. Substantially worse soil-ecological conditions have spruce stand at plot F growing on shallower, considerably skeletal cambisolic podzol with shortage of physiologically available water in summer season. Gleyic podzols at plots C* and H (a part) pass up to gleys with unfavourable water-air regime owing to the growing condition, vitality and stability of spruce stands are considerable worsen. The shortage of nutrients in soils of both transects connected with production of acid spruce litter and leaching effect of high amount of precipitation is indicated by values of active reaction (pH_{H_2O}) found in upper (0-5 cm) mineral layer (2). All of these are in the bottom end of extent 3.9-4.9, which is typical for soils of hemioligotrophic interorder of geobiocens (M. Blaženec, R. Jakuš, J. Kukla, M. Kuklová, B. Schieber).

1. KUKLA, J. - KOVÁČOVÁ, M. - SCHIEBER, B. Bioparameters of selected herb species in High Tatra Mts. spruce ecosystems. In *Polish Journal of Ecology*, Vol.51, no. 3, 2003, p.369-376

2. KUKLA, J. – KOVÁČOVÁ, M. – SCHIEBER, B. Ecological Analysis of Spruce Ecosystems in the Bielowodská dolina Valley (in Slovak). In F. Kubiček, R. Kanka, J. Kollár, P. Barančok (eds.) „Ecology and productivity of the herb layer of forest ecosystems“. UKE SAV, SEKOS SAV, Bratislava, 2002, p. 62-68.

c) medzinárodných vedeckých projektov (uviesť zahraničného partnera alebo medzinárodný program)

Názov projektu: **Behavioural ecology of endangered *Lanius* and *Upupa* species in overlapping habitats.**

Spoločný projekt ÚEL SAV a Konrad Lorenz Institute of comparative ethology Austrian Academy of Sciences a CSIC, Spain

Vedúci projektu: RNDr. Anton Krištín, CSc.

Stratégie rozmnožovania výrazne ovplyvňujú prežívanie orgnizmov a spôsob šírenia genetickej informácie. Nový typ ochrany paternity a partnerstva bol popísaný u ohrozeného, sezónne monogamného druhu *Lanius minor* počas fertilnej fázy. Napriek zisteniu extrapárových kopulácii, u 61 rodín tohto druhu nebolo zistené extrapárové potomstvo analýzou DNA. To znamená, že promiskuitné pokusy končia neúspešne a zachováva sa sezónna genetická monogamia. Jej ochrana vedie k skvalitneniu starostlivosti o potomstvo v príslušnom roku a medzisezónna polygamia zabezpečuje rozširovanie genetickej variability. Takto sa zvyšuje variabilita v extrapárovom správaní ako aj ochrane genetickej informácie otcovstva (A. Krištín)

* Surviving of species and spreading of genetic information is significantly influenced by mating strategies. A new type of paternity and partnership assurance was described in endangered, seasonal monogam species *Lanius minor*. In spite of detection of extrapair copulations, no extrapair young were found in 61 families, considering DNA analysis. It means that extrapair attempts finish unsuccesfull and there is clear seasonal monogamy protected. This paternity protection results to increasing of parental care in the concrete year and interseasonal polygamy ensures spreading of genetic variability. This increases variability in extrapair behaviour and protection of paternal genetic information (A. Krištín).

VALERA, F., HOI, H., KRIŠTÍN, A., 2003: Male shrikes punish unfaithful females. Behavioral Ecology 14: 403-408 (IF 2. 449).

3. Vedecký výstup (Knižné publikácie uviesť v Prílohe č. 3)

PUBLIKAČNÁ*, PREDNÁŠKOVÁ A EDIČNÁ ČINNOSŤ	Počet v r. 2003 a doplnky z r. 2002
1. Vedecké monografie vydané doma	1
2. Vedecké monografie vydané v zahraničí	
3. Knižné odborné publikácie vydané doma	1
4. Knižné odborné publikácie vydané v zahraničí	
5. Knižné popularizačné publikácie vydané doma	1
6. Knižné popularizačné publikácie vydané v zahraničí	
7. Kapitoly v publikáciách ad 1/	1
8. Kapitoly v publikáciách ad 2/	
9. Kapitoly v publikáciách ad 3/	2
10. Kapitoly v publikáciách ad 4/	
11. Kapitoly v publikáciách ad 5/	
12. Kapitoly v publikáciách ad 6/	
13. Vedecké práce v časopisoch evidovaných v Current Contents	16/16
14. Vedecké práce v ostatných časopisoch	24/12/2
15. Vedecké práce v zborníkoch	
15a/ recenzovaných	12/12/1/1
15b/ nerecenzovaných	18/3
16. Recenzie vedeckých prác vo vedeckých časopisoch	
17. Prednášky a vývesky na vedeckých podujatiach s min. 30% zahraničnou účasťou	46/1
18. Ostatné prednášky a vývesky	14
19. Vydávané periodiká evidované v Current Contents	
20. Ostatné vydávané periodiká	
21. Vydané alebo editované zborníky z vedeckých podujatí	2
22. Vysokoškolské učebné texty	
23. Vedecké práce uverejnené na internete	
24. Preklady vedeckých a odborných textov	

* Uviesť, ak je publikácia aj na elektronickej nosiči alebo iba na elektronickej nosiči

4. Vedecké recenzie, oponentúry

Vyžiadané recenzie rukopisov monografií a vedeckých prác v zahraničných časopisoch, príspevkov na konferencie s medzinárodnou účasťou, oponovanie grantových projektov	Počet v r. 2003 a doplnok z r. 2002 45/0
---	--

- Bublinec, E.:** 1 oponentský posudok projektu APVT, 3 oponentské posudky projektu VaV
3 oponentské posudky rukopisov monografií
8 vyžiadaných recenzií rukopisov pre rozličné časopisy
- Cicák, A.:** 1 recenzia rukopisu pre zborník z konferencie s medzinárodnou účasťou
- Juhásová, G.:** 1 recenzia učebných textov pre všetky formy vzdelávania: Praslička, J., Uhlík, V.: Ochrana ovocných drevín proti chorobám a škodcom, SPU Nitra, 2003, 119 s.
- Kodrík, M.:** 3 recenzie rukopisov pre zborníky z konferencie s medzinárodnou účasťou
- Krištín, A.:** 1 recenzný posudok monografie: Gavlas, V. 2004: Taxocenózy rovnokrídlovcov (Ensifera, Caelifera) a modliviek (Mantodea) rôzne využívaných nelesných biotopov - (prípadová štúdia z JZ Slovenska)
3 oponentské posudky projektov VEGA, 6 oponentských posudkov projektov GAČR, 1 posudok grantového projektu VTP Akad. Weismanna: Analýza stupňov ohrozenia biodiverzity pesticídnou ochranou rastlín
6 oponentských posudkov pre zahraničné časopisy (Journal Arid Environment, Sylvia, Folia zoologica, Acrocephalus)
- Kukla, J.:** 1 oponentský posudok projektu APVT
- Kulfan, J.:** 1 posudok pre projekt VEGA
- Mercel, F.:** 1 oponentský posudok na grantový projekt
- Mihál, I.:** 1 oponentský posudok na grant VEGA: Adamčík, S.: Mykologický výskum nelesných biotopov Slovenska
3 recenzie rukopisov do zborníka z konferencie s medzinárodnou účasťou
- Zach, P.:** 1 posudok pre časopis "Biodiversity and Conservation": Kappes, H., Topp, W.: Emergence of Coleoptera from deadwood in a managed broad leaved forest in Central Europe

5. Citácie

CITÁCIE	Počet v r. 2002 a doplnok za r. 2001
Citácie vo WOS	118/15
Citácie podľa iných indexov a báz s uvedením prameňa	208/31
Citácie v monografiách, učebniciach a iných knižných publikáciách	53/16

Pozn.: Pri všetkých položkách je potrebné uviesť len tie práce, ktorých aspoň jeden autor je spolu s adresou pracoviska uvedený v autorskom kolektíve (týka sa aj autorov uvedených pod čiarou – on leave,, etc). Neuvádzať autocitácie. Citácie spracovať za ústav ako celok, nie iba sumarizovať podľa jednotlivých pracovníkov. Zoznam citácií stačí dodať len v jednom vyhotovení, prípadne iba v elektronickej forme.

6. Vynálezy a licencie

a) Vynálezy, na ktoré bol udelený patent v roku 2003

- na Slovensku (uviesť počet/ z toho realizované)
- v zahraničí (uviesť počet/ z toho realizované)

b) Vynálezy prihlásené v roku 2003

- na Slovensku
- v zahraničí
(uviesť údaje ako v bode a/)

c) Predané licencie

- na Slovensku (uviesť predmet licencie a nadobúdateľa)
- v zahraničí (uviesť krajinu, predmet licencie a nadobúdateľa licencie)
(uviesť údaje ako v bode a/)

7. Komentáre k vedeckému výstupu a iné dôležité informácie k vedeckým aktivitám pracoviska

-

III. Vedecká výchova a pedagogická činnosť

1. Údaje o doktorandskom štúdiu

Forma	Počet k 31.12.2003				Počet ukončených doktorantúr v r. 2003						
	Doktoranti				úspešnou obhajobou			uplynutím času určeného na štúdium	neobhájením dizertačnej práce alebo neudelením vedeckej hodnosti	Predčasné ukončenie z dôvodov	
celkový počet		z toho novoprijatí		úspešnou obhajobou		rodinných, zdravotných a iných, resp. bez udania dôvodu	nevykonania odbornej skúšky				
M	Ž	M	Ž	M	Ž						
Denná	4	7	1	2	-	1	1	-	-	-	
Externá	12	10	1	3	1	3	4	-	-	-	

Denné doktorandské štúdium: K. Adamčíková, P. Baláž, K. Bučinová, I. Havranová, P. Kaňuch, M. Kobza, E. Krekulová, G. Nociarová, L. Osvaldová, R. Sásik, D. Zelinková

Externé doktorandské štúdium (pre vlastné pracovisko): M. Blaženec, K. Sujová, K. Pastirčáková, S. Bernadovičová

Externé doktorandské štúdium (pre iné pracovisko): B. Kršiak, J. Jecková, A. Firtová, E. Janíková, S. Gáperová, L. Vavrová, N. Rajtarová, R. Rajtar, M. Žiačik, M. Sárossy, A. Sanitrár, M. Sanitrár, P. Čadek, G. Jochimová, M. Úradník, T. Olšovský, J. Macko, M. Pastirčák,

2. Zmena formy doktorandského štúdia

	Počet
Preradenie z dennej formy na externú	2
Preradenie z externej formy na dennú	-

3. Prehľad údajov o doktorandoch, ktorí ukončili doktorandské štúdium úspešnou obhajobou

Meno doktoranda	Forma DŠ	Deň,mesiac, rok nástupu na DŠ	Deň,mesiac, rok obhajoby	Číslo a názov vedného odboru	Meno a organizácia školiteľa	Fakulta udeľujúca vedeckú hodnosť
K.Adamčíková	denná	1.9.1997	20.11.2003	*	**	***
K. Sujová	externá	7.2.1996	22.5.2003	*	**	***
K.Pastirčáková	externá	28.9.1999	25.4.2003	*	**	***
S.Bernadovičová	externá	1.4.1999	8.7.2003	*	**	***
M. Blaženec	externá	1.9.1999	1.12.2003	*	**	***

Ing. Katarína Adamčíková:

* Číslo a názov vedného odboru: 41-97-9 Ochrana rastlín

** Meno a organizácia školiteľa: Doc. Ing. Gabriela Juhásová, CSc., ÚEL SAV Zvolen, Pobočka biológie drevín Nitra

***Fakulta udeľujúca vedeckú hodnosť: FAaPZ SPU Nitra

Mgr. Katarína Sujová:

* Číslo a názov vedného odboru: 15-21-9 Ekológia

** Meno a organizácia školiteľa: Ing. Jozef Váľka, CSc., Ústav ekológie lesa SAV Zvolen

***Fakulta udeľujúca vedeckú hodnosť: Lesnícka fakulta TU Zvolen

Mgr. Katarína Pastirčáková:

* Číslo a názov vedného odboru: 41-97-9 Ochrana rastlín

** Meno a organizácia školiteľa: Ing. Anton Janitor, PhD., Ústav krajinskej ekológie SAV Bratislava

***Fakulta udeľujúca vedeckú hodnosť: FAaPZ SPU Nitra

Ing. Slávka Bernadovičová:

* Číslo a názov vedného odboru: 41-97-9 Ochrana rastlín

** Meno a organizácia školiteľa: Doc. Ing. Gabriela Juhásová, CSc., ÚEL SAV Zvolen, Pobočka biológie drevín Nitra

***Fakulta udeľujúca vedeckú hodnosť: FAaPZ SPU Nitra

Ing. Miroslav Blaženec:

* Číslo a názov vedného odboru: 15-21-9 Ekológia

** Meno a organizácia školiteľa: hosť. Prof. Doc. Ing. Július Novotný, CSc., LVÚ Zvolen

***Fakulta udeľujúca vedeckú hodnosť: Lesnícka fakulta TU Zvolen

4. Údaje o pedagogickej činnosti

PEDAGOGICKÁ ČINNOSŤ	Prednášky		Cvičenia *	
	doma	v zahraničí	doma	v zahraničí
Počet prednášateľov alebo vedúcich cvičení**	6 (19 predmetov)	-	5 (16 predmetov)	-
Celkový počet hodín v r. 2002	294	-	223	-

* – vrátane seminárov, terénnych cvičení a preddiplomovej praxe

** – neuvádzať pracovníkov, ktorí sú na dlhodobých stážach na univerzitách

Prehľad prednášateľov predmetov a vedúcich cvičení, s uvedením názvu predmetu, úväzku, katedry a vysokej školy je uvedený v **Prílohe č. 4**

Počet pracovníkov, ktorí pôsobili ako vedúci alebo konzultanti diplomových prác:
5 (E. Bublinec, A. Cicák, G. Juhášová, J. Šteffek, A. Krištín)

Počet vedených alebo konzultovaných diplomových prác:
11 (A. Cicák 1, G. Juhášová 3, J. Šteffek 6, A. Krištín 1)

Počet pracovníkov, ktorí pôsobili ako školitelia doktorandov (PhD.) :
13 (E. Bublinec, J. Kukla, I. Mihál, G. Juhášová, F. Mercel, F. Tokár, M. Barna, A. Cicák, A. Krištín, J. Kulfan, J. Šteffek, P. Zach, J. Váľka)

Počet oponovaných dizertačných a habilitačných prác:
11 (E. Bublinec 6, F. Mercel 1, F. Tokár 1, A. Krištín 2, J. Šteffek 1)

Počet pracovníkov, ktorí oponovali dizertačné a habilitačné práce:
5 (E. Bublinec, F. Mercel, F. Tokár, A. Krištín, J. Šteffek)

Počet pracovníkov, ktorí pôsobili ako členovia komisií pre obhajoby doktorandských dizertačných prác:
8 (E. Bublinec, M. Kodrík, J. Kukla, G. Juhášová, F. Mercel, F. Tokár, A. Krištín, J. Kulfan)

Počet pracovníkov, ktorí pôsobili ako členovia komisií pre obhajoby doktorských dizertačných prác:
2 (E. Bublinec, F. Tokár)

Počet pracovníkov, ktorí pôsobili ako členovia komisií, resp. oponenti v inauguračnom alebo habilitačnom konaní na vysokých školách:
4 (E. Bublinec, F. Mercel, A. Krištín, P. Zach)

Menný prehľad pracovníkov, ktorí boli menovaní do spoločných odborových komisií pre doktorandské štúdium:

E. Bublinec – SOK pre ekológiu, SOK pre pedológiu, J. Kukla – SOK pre ekológiu, SOK pre pedológiu, M. Kodrík – SOK pre ekológiu, SOK pre ochranu rastlín, G. Juhásová – SOK pre ochranu rastlín, SOK pre mykológiu, J. Požgaj – SOK pre krajinné inžinierstvo, F. Tokár – SOK pre ekológiu, SOK pre pestovanie lesov, A. Krištín – SOK pre zoológiu, SOK pre ekológiu, OK pre odbor zoológia (PříFUK Praha), J. Kulfan – SOK pre ochranu rastlín

Menný prehľad pracovníkov, ktorí pôsobili ako členovia vedeckých rád fakúlt a univerzít:
E. Bublinec – FEE TU Banská Štiavnica, LF TU Zvolen, TU Zvolen
J. Válka – LF TU Zvolen

Menný prehľad pracovníkov, ktorí získali vyššiu vedeckú, pedagogickú hodnosť alebo vyšší kvalifikačný stupeň (s uvedením hodnosti/stupňa):

PhD.: S. Bernadovičová, K. Pastirčáková, K. Sujová, M. Blaženec, K. Adamčíková
IIa: M. Saniga, M. Kuklová
Doc.: J. Šteffek

5. Zoznam spoločných pracovísk SAV s vysokými školami s uvedením stručných výsledkov spolupráce

Nezmluvná dohoda o spolupráci s Prírodovedeckou fakultou UK v Bratislave

Pracovník ústavu je podpredsedom a ďalší je členom Spoločnej odborovej komisie SOK 15-25-9 , pre výchovu vedeckých pracovníkov v odbore pedológia, ktorá má sídlo na PříF-UK v Bratislave. Pracovníci ústavu sú pravidelne členmi komisií pre obhajoby dizertačných prác a často sú poverení aj vedením obhajoby ako predsedovia komisií. Predniesli aj viaceré prednášky na seminároch organizovaných Katedrou pôdoznanectva.

Dohoda o spolupráci medzi SPU Nitra a SAV Bratislava

V roku 2003 sa v rámci spolupráce zabezpečovali prednášky a cvičenia, ktoré sú odpočítované v rámci štátnej pedagogickej činnosti, vedenie diplomových prác a vedecká výchova. Okrem toho, pracovníci ústavu boli členmi habilitačných komisií, oponenti dizertačných prác a členovia komisií pre ich obhajoby. Dohoda je konkretizovaná na podmienky Ústavu ekológie SAV Zvolen za účelom zabezpečenia výchovy a vzdelávania, vedecko-výskumnej činnosti, vedeckej prípravy a ďalších aktivít. Doba platnosti od 20. 12. 1996 bez obmedzenia.

Ekologické laboratórium v regióne stredného Slovenska

Laboratórium vzniklo na základe spolupráce ÚEL SAV s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici a Technickou univerzitou vo Zvolene. V roku 2003 pracovníci ÚEL SAV

boli členmi viacerých komisií na UMB pre výberové konania pre profesorov a docentov. Prehlbovala sa ďalej vzájomná kooperácia pracovísk na báze výhodnosti (poskytovanie techniky, labor. priestorov a špecifických služieb – chemické rozbor, spolupráca na syntetizovaní parciálnych výsledkov, odborná prednášková činnosť a pod.).

Centrum pre výskum dreva ÚEL SAV a DF TU

V r. 2003 sa školil ďalší spoločný doktorand a pokračovalo sa v rozšírení Centra o problematiku ekológie. Zameranie činnosti Centra je orientované na oblasť základného a orientovaného výskumu (štruktúra a vlastnosti dreva, biodegradačné procesy, vlastnosti a využitie drevín cenných listnáčov a introdukovaných drevín, lesohospodárske a pestovné opatrenia primárne zlepšujúce kvalitu dreva atď.) a na budovanie a využívanie prístrojového parku, vedeckú výchovu a edukačný proces.

Centrum vedeckého turizmu

Centrum vedeckého turizmu (CVT) pri Ústave ekológie lesa SAV vzniklo na podporu transferu poznatkov základného výskumu do spoločenskej praxe a pre propagáciu týchto poznatkov laickej verejnosti. Využili sme pritom podporu Britského know-how fondu. Ide o finančne samostatnú neziskovú entitu, na činnosti ktorej sa podieľajú vedeckí pracovníci ÚEL SAV, ale v náväznosti na Dohodu o spolupráci medzi SAV a Technickou univerzitou vo Zvolene aj pedagogickí pracovníci univerzity. Činnosť CVT bola aj v roku 2003 mimoriadne bohatá. Patrí k nej návšteva dekana Agrolesníckej fakulty z Univerzity College Dublin z Írska, zorganizovanie viacerých exkurzií do slovenských pralesov (na výskumné objekty ÚEL-SAV) a vypracovanie návrhu pre UNESCO na ich zaradenie do svetového prírodného dedičstva.

6. Iné dôležité informácie k pedagogickej činnosti

Za významný moment z hľadiska ústavu možno označiť skutočnosť, že jeho pracovníci dostávajú pozvania na seminárne prednášky do zahraničia (Palackého univerzita Olomouc, MZLU Brno, univerzity v Gödölö a v Budapešti, KU v Prahe atď.)

IV. Medzinárodná vedecká spolupráca

1. Aktívne medzinárodné dohody organizácie s uvedením partnerského pracoviska v zahraničí, doby platnosti, náplne a dosiahnutých výsledkov, vrátane publikácií, ktoré zo spolupráce vyplynuli

Názov projektu: **Behavioural ecology of endangered *Lanius* and *Upupa* species in overlapping habitats**. Trojstranný projekt s Rakúskou akadémiou vied (KLIVV) a CSIC (Almeria, Španielsko).

Zodpovedný riešiteľ: RNDr. Anton Krištín, CSc.

Dátum začiatku/ukončenia riešenia projektu: priebežný projekt

Pridelovateľ finančných prostriedkov: CSIC, Almeria, Spain, Konrad Lorenz Institut für vergleichende Verhaltensforschung, Öster. Akademie der Wissenschaften, Wien, Austria. V r. 2003 vyšla 1 publ. v čas. Behavioural Ecology (IF 2,449) a 2 ďalšie sú v recenznom pokračovaní v zahraničných CC časopisoch.

Názov projektu: **Woodpeckers**. Projekt riešený v spolupráci s NP Berchtesgaden, Nemecko. Viacstranný projekt.

Zodpovedný riešiteľ: RNDr. Anton Krištín, CSc.

Dátum začiatku/ukončenia riešenia projektu: 2002 - 2005

V r. 2003 vyšla 1 publikácia v časopise Forschungsbericht Nationalpark Berchtesgaden 48.

Príspevok o potravných stratégiách d'atlov je prijatý v časopise J. Wildlife Management.

Názov projektu: **Ornithologische Schriftenschau** (abstrakty slovenských zooloogických periodík). Projekt riešený v spolupráci s Deutsche ornithologische Gesellschaft (Dr. Wittenberg). Viacstranný projekt.

Dátum začiatku/ukončenia riešenia projektu: 1993/ trvalý projekt

Zodpovedný riešiteľ: RNDr. Anton Krištín, CSc.

Rovnomenné periodikum vychádza priebežne, v r. 2003 bolo abstraktovaných 18 článkov

2. Aktívne bilaterálne medzinárodné projekty nadväzujúce na medziakademické dohody (MAD) – uviesť počet

Názov projektu: **Birds, Grasshoppers and Bats Communities Along the Vertical Gradient – Intercontinental Comparison**

Zodpovedný riešiteľ: A. Krištín, P. Kaňuch

Spoluriešiteľ: Institute of Zoology of Chinese Academy of Sciences

Názov projektu: **Behavioural ecology of endangered *Lanius* and *Upupa* species in overlapping habitats**

Zodpovedný riešiteľ: A. Krištín

Spoluriešiteľ: CSIC- Consejo superior de investigaciones científicas, Almeria, Spain (Dr. F. Valera, Dr. M. Vivaldi)

Názov projektu: **Forest ecosystems response to global changes and environmental pollution in South-eastern and Central Europe: consequences for sustainable forest management.**

Zodpovedný riešiteľ: J. Váľka, P. Zach

Dátum začiatku/ukončenia: III/2003 – XII/2005

Spoluriešiteľská inštitúcia: Bulharská akadémia vied - Lesnícky výskumný ústav, Sofia

Názov projektu: **Influence of heavy metals on environment in selected regions in Poland and Slovakia.**

Vedúci projektu: Ing. Jozef Váľka, CSc.

Dátum začiatku/ukončenia riešenia: I/2000 – XII/2005

Spoluriešiteľská inštitúcia: Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego Fak. Zootechniczna -
Warszawa

3. Účasť pracoviska na riešení multilaterálnych projektov medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce (MVTŠ)

a/ **Projekty 5. rámcového programu EÚ** (iba projekty riešené v roku 2003, neuvádzať projekty, ktoré sú už ukončené).

Názov projektu: **Hemi-surface area indexes of above-ground organs of meadow phytocoenosis taxa at the locality Poľana – Snohy (Povrch nadzemných orgánov populácií taxónov lúčnej fytoceenózy na lokalite Poľana- Snohy).**

Vedúci projektu: J. Kukla (spoluriešitelia: M. Kuklová, B. Schieber, L. Ditmarová)

Dátum začiatku/ukončenia riešenia projektu: 1. 1. 2001 - 31. 12. 2003

Evidenčné číslo projektu: CARBOMONT EVK 2 - C T2001 - 00125 Extension to NAS; contribution to 5th EC FP - Effects of land-use changes on sources, sinks and fluxes of carbon in European mountain areas.

Počet spoluriešiteľských inštitúcií podľa krajín, vrátane SR: 1 (TU Zvolen)

Pridelovateľ finančných prostriedkov a jeho adresa: Ústav krajinskej ekológie SAV, Štefánikova 3, 814 99 Bratislava (zmluva o dielo)

Názov projektu: **The study of bark beetle infestation spreading mechanism in conditions of large outbreaks in eastern France as basis for the new nature friendly method of pest control. (Štúdium mechanizmu šírenia sa ohnisk poškodenia lesa podkôrnym hmyzom v podmienkach východného Francúzska ako základ novej prírode blízkej metódy ochrany lesa).**

Vedúci projektu: R. Jakuš

b/ Projekty 6. rámcového programu EÚ – stav evaluácie a kontraktovania
(neuvádzať projekty, ktoré sú už vyradené).

Požgaj J.: Variation, ecology, distribution and health condition in original species genus *Quercus* L. (mainly *Q. Cerris* L.) in Slovakia.

c/ Multilaterálne projekty v rámci vedeckých programov COST, INTAS, EUREKA, ESPIRIT, PHARE, NATO, UNESCO, CERN, IAEA, ESF a iné.

Iné:

LAPBIAT (Lapland Atmosphere – Biosphere Facility, Improving the Human Research Potential and the Socio-Economic Knowledge Base): “Insects on Norway spruce (*Picea abies*) and Scots pine (*Pinus sylvestris*) at their distributional limits in Northern and Central Europe.”

Partnerské pracovisko: Subarctic Research Institute, Kevo, Finland.

Dátum začiatku/ukončenia: 1. 12. 2002 - časovo neukončený

Výsledky: V r. 2003 započalo riešenie projektu, dvaja pracovníci (RNDr. J. Kulfan, CSc., Ing. P. Zach, CSc.) boli 3 mesiace na výskumnom pobyte na partnerskom pracovisku, získané údaje sa spracúvajú.

d/ Projekty v rámci medzivládnych dohôd o vedecko-technickej spolupráce
(Grécko, ČR, Nemecko a iné.).

Názov projektu: **Development of a remote sensing based early warning system for forest decline and bark beetle outbreaks in Slovakia** (Vývoj systému na prognózu odumierania lesa a kalamít podkôrneho hmyzu s použitím metód diaľkového prieskumu zeme)

Vedúci projektu: R. Jakuš (spoluriešitelia: M. Blaženec, P. Baláž, M. Ježík)

K bodom 2. a 3. je bližšie vysvetlenie v *Prílohe č. 2.*

4. Najvýznamnejšie prínosy MVTŠ ústavu vyplývajúce z uskutočnenej mobility a riešenia medzinárodných projektov

V rámci účasti na programe EÚ MERCI (Ľ. Ditmarová) na výskumnej experimentálnej stanici Ústavu krajinné ekológie AV ČR na Bílom Kříži (Moravskosliezske Beskydy) sme sa v priebehu 3 týždňového pracovného pobytu (august 2003) venovali problematike využitia fyziologických metód pri štúdiu vplyvu abiotických stresových faktorov na lesné dreviny (najmä smrek a buk). Uskutočnili sme niekoľko experimentov zameraných najmä na stanovenie denných chodov fotosyntetických a fluorescenčných charakteristík a to jednak v podmienkach zvýšenej koncentrácie CO₂ i v podmienkach prirodzenej koncentrácie CO₂. Zamerali sme sa tiež na stanovenie vybraných fotosyntetických charakteristík vo vertikálnom

profile koruny smreka vo vzťahu k hustote porastu. Výsledky experimentov sú v štádiu spracovania a budú publikované formou pôvodných vedeckých prác.

V rámci spoločne riešeného medzinárodného projektu s Warsaw Agricultural University, boli spracované namerané výsledky kontaminácie životného prostredia v mestskej aglomerácii mesta Varšavy ortuťou. Sledoval sa vplyv koncentrácie ortuti v prostredí na voľne žijúce vtáky, zistený poznatok bol publikovaný v časopise Ekológia.

Na základe dohody o spolupráci z roku 2002 medzi Dr. A. Krištínom (ÚEL SAV) a Prof. Lei Fu-Minom (Institute of Zoology Chinese Academy of Sciences) a následne vypracovaného spoločného bilaterálneho projektu: Birds, Grasshoppers and Bats Communities Along the Vertical Gradient – Intercontinental Comparison) sme uskutočnili prvé spoločné terénne práce a zber materiálu na území Národnej rezervácie Baishuijiang v provincii Gansu, Čína v septembri 2003. Hlavným cieľom bolo sústrediť kombináciou rôznych odchyťových metód dostatočné množstvo materiálu z uvedených skupín živočíchov (vtáky, rovnokrídly hmyz a netopiere) za účelom genetického, ekomorfologického a ekologického porovnania medzi pohoriami centrálnej Číny a Západných Karpát. V súčasnosti sa pripravujú tri spoločné publikácie o spoločenstvách vtákov, rovnokrídleho hmyzu a cicavcov pozdĺž vertikálneho gradientu východného predhoria Tibetu na území menovanej národnej rezervácie (A. Krištín, P. Kaňuch). V r. 2004 sa plánuje návšteva pracovníkov čínskej partnerskej inštitúcie na ÚEL SAV.

Pokračuje spolupráca s CSIC Španielsko (Dr. F. Valera, Dr. M. Vivaldi) a KLIVV AAS Rakúsko (Dr. H. Hoi) na výskume ekoetológie ohrozených druhov *Lanius minor* a *Upupa epops*. Zodpovedný riešiteľ z ústavu (Dr. A. Krištín) pokračoval s menovanými v zbere a analýze dát o potrave a stratégiách rozmnožovania *Lanius minor* a v zbere a analýze dát o druhu *Upupa epops*. V r. 2004 podobne ako v r. 2003 sa plánuje návšteva pracovníkov španielskej a rakúskej partnerskej inštitúcie na ÚEL SAV.

Aktívne pokračovala spolupráca medzi ÚEL SAV a Subarctic Research Institute, Kevo, Finland v rámci projektu “Insects on Norway spruce (*Picea abies*) and Scots pine (*Pinus sylvestris*) at their distributional limits in Northern and Central Europe” (vedecký program EÚ LAPBIAT). Zodpovední riešitelia (J. Kulfan, P. Zach) vykonali terénne práce v trvaní troch mesiacov (jún - august 2003) na Subarctic Research Institute, Kevo, Finland. V r. 2004 sa plánuje návšteva pracovníka fínskej partnerskej inštitúcie na ÚEL SAV. Získané údaje sa t.č. spracúvajú.

V rámci spolupráce s Universität zu Köln, BRD, sa uskutočnil výskumný pobyt Prof. dr. W. Toppa na ÚEL SAV v trvaní 2,5 mesiaca (1.5. - 15.7. 2003). Vykonali sa terénne práce a

výsledky sa pripravujú na publikovanie. Spolupráca sa uskutočňuje pod pripravovaným dvojstranným projektom „Bedeutung von Totholz für die Besiedlungsdichte von Bodenorganismen und die Bodenentwicklung in Urwäldern der Slowakei“ (J. Kulfan, P. Zach).

Pokračovalo sa na výskume ekológie lesných druhov netopierov s Mammal Research Institute PAS v Bialowiezi (Dr. I. Ruczynski). Začalo sa s analýzou lovných stratégií na príklade nadbytku potravy pri premnožení modelových kalamitných druhov hmyzu v lesoch. Zodpovedný riešiteľ Mgr. P. Kaňuch už druhý rok vykonal zber dát na území Bialowiezského národného parku v súlade s metodikou používanou na Slovensku. V r. 2004 je plánovaná návšteva poľského partnera na ÚEL SAV.

5. Členstvo a funkcie v medzinárodných vedeckých spoločnostiach, úniách a národných komitétov SR

- člen Národného komitétu MaB/UNESCO (E. Bublinec)
- člen Národného komitétu SCOPE (E. Bublinec)
- člen International representative of B.I.O. – Biopolitics International Organisation (E. Bublinec, M. Dubová)
- čestný člen American Soil Ecology Society (E. Bublinec)
- člen Comitee od European Union of Ornithology (A. Krištín)
- člen Comitee of International Congress of Ornithology (A. Krištín)
- člen International Society of Root Research so sídlom v Uppsale (M. Kodrík)
- člen stálej skupiny Deutscher ornithologischen Gesellschaft f. Artenschutz und Artenmanagement (A. Krištín)
- člen Českej ornitologickej spoločnosti (A. Krištín)
- člen IAPT (International Association for Plant Taxonomy (F. Mercel)
- člen International Society of Arachnology – (ISA), USA (I. Mihál)
- čestný člen Českej entomologickej spoločnosti pri ČSAV (J. Patočka)
- člen Slovenského národného komitétu pre MaB UNESCO (J. Šteffek)

6. Členstvo v redakčných radách časopisov v zahraničí

- Silva Balcanica (E. Bublinec)
- Folia zoologica (A. Krištín)
- Sylvia (A. Krištín)

7. Medzinárodné vedecké podujatia, ktoré ústav organizoval alebo sa na ich organizácii podieľal, s vyhodnotením vedeckého a spoločenského prínosu podujatia. Do tejto kategórie patria podujatia s aspoň 30 % zahraničných účastníkov

- Medzinárodná vedecká konferencia pri príležitosti 20. výročia založenia pracoviska a 50. výročia organizovaného výskumu lesa v SAV „*Ekológia lesa - stav a perspektívy*“, 18. – 19. 9. 2003, Ústav ekológie lesa SAV Zvolen. Na konferencii bolo prezentovaných 8 vyžiadaných referátov a 58 posterov. Odborní garanti konferencie: E. Bublinec, F. Tokár, J. Váľka. Recenzované príspevky budú publikované v časopise *Folia oecologica*.
- Medzinárodný arachnologický seminár "*Arachnologický výskum na Slovensku a v okolitých krajinách*", 10.-12.10.2003, Štefanová (NP Malá Fatra), spoločenský prínos: účasť českých a poľských arachnológov a nadviazanie konkrétnej spolupráce, vedecký prínos: publikovanie príspevkov v suplemente *Entomofauna Carpathica* (I. Mihál)
 - International Scientific Conference: 75 Years of the Forest Research Institute of Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, 1. – 5. October 2003 (E. Bublinec)
 - Antropisation of Soils. International scientific Conference, Bratislava, March 2003 (E. Bublinec)
 - Druhé pôdoznalecké dni v SR (vedecká konferencia pôdoznalcov s medzinárodnou účasťou), 16.-18.6.2003 v Starej Lesnej. J. Kukla – odborný garant. Na podujatí sa zúčastnilo 120 vedeckých pracovníkov, z toho 50 zahraničných, ktorí si vymenili najnovšie poznatky z oblasti poľnohospodárskej a lesníckej pedológie. Všetky príspevky, vrátane diskusných príspevkov a posterov, budú publikované v zborníku z konferencie (J. Kukla)
- 4th European Ornithologists Union Congress, Chemnitz, Germany (16-21.8.2003), Dr. A. Krištín – člen Scientific Programme Committee. Konferencie sa zúčastnilo 360 vedcov z 41 krajín. Na kongrese prebehlo 15 sympózií a prezentovalo sa okolo 280 príspevkov a vydal sa Suppl. časopisu *Vogelwarte* 42, 2003 (A. Krištín)
- 4th International Shrike Symposium Chemnitz, Germany (16-17.8.2003), Dr. A. Krištín – chairman of Organizing Committee. Sympózia sa zúčastnilo asi 100 vedcov z 21 krajín a prednieslo sa 21 príspevkov a ich abstrakty boli vydané ako Suppl. časopisu *Vogelwarte* 42, 2003 (A. Krištín)
- 15. ornitologická konferencia Aplikovaná ornitológia, Zvolen 5.-6.9.2003
Dr. A. Krištín – člen organizačného výboru. Konferencie sa zúčastnilo 120 ornitológov a

prezentovalo sa 46 príspevkov, ktorých abstrakty boli uverejnené v samostatnom zborníku (A. Krištín)

- 6. teriologická konferencia Výskum a ochrana cicavcov, Zvolen, 10.-11.10.2003

Dr. A. Krištín., Mgr. P. Kaňuch – členovia organizačného výboru.

Konferencie sa zúčastnilo 90 teriológov a prezentovalo sa 27 príspevkov

8. Medzinárodné vedecké podujatia, ktoré usporiada ústav v r. 2004 (anglický a slovenský názov podujatia, miesto a termín konania, meno, telefónne číslo a e-mail zodpovedného pracovníka)

- 1st. International Eurasian Ornithology Congress, Antalya, Turkey, 8.-11.4.2004, Dr. A. Krištín, 045-530914, Kristin@sav.savzv.sk

- 16. ornithological conference Applied ornithology, 16.ornitologická konferencia Aplikovaná ornitológia, Zvolen, 3.-4.9.2004, Dr. A. Krištín, 045-530914, Kristin@sav.savzv.sk

9. Počet pracovníkov v programových a organizačných výboroch medzinárodných konferencií

A. Krištín:

- 4th European Ornithologists Union Congress, Chemnitz, Germany (16-21.8.2003)

- 4th International Shrike Symposium Chemnitz, Germany (16-17.8.2003)

- 15. ornitologická konferencia Aplikovaná ornitológia, Zvolen 5.-6.9.2003

- 6. teriologická konferencia Výskum a ochrana cicavcov, Zvolen, 10.-11.10.2003

P. Kaňuch:

- 6. teriologická konferencia Výskum a ochrana cicavcov, Zvolen, 10.-11.10.2003

E. Bublinec, F. Tokár, J. Váľka, I. Mihál, P. Zach, M. Kodrík, J. Kulfan, G. Juhásová, J. Kukla, M. Kuklová, A. Krištín, A. Cicák:

- Medzinárodná vedecká konferencia pri príležitosti 20. výročia založenia pracoviska a 50. výročia organizovaného výskumu lesa v SAV „*Ekológia lesa - stav a perspektívy*“, 18. – 19. 9. 2003, Ústav ekológie lesa SAV Zvolen

10. Účasť expertov na hodnotení projektov RP, ESF, prípadne iných -

11. Medzinárodné ocenenia a iné informácie k medzinárodnej vedeckej spolupráci

- Dr. Krištín bol menovaný za člena Scientific Programme Committee of 1st International Eurasian Ornithology Congress, Antalya, Turkey, 8.-11.4.2004

Prehľad údajov o medzinárodnej vedeckej spolupráci je uvedený v *Prílohe č. 5*

Medzinárodné projekty

DRUH MULTILATERÁLNEHO PROJEKTU MVTS	Pridelené financie na r. 2003 (prepočítané na Sk)
Carbomont	68 000,-
MVTS	210 108,-

V. Spolupráca s vysokými školami, inými domácimi výskumnými inštitúciami a s hospodárskou sférou pri riešení výskumných úloh

1a. Prehľad spolupracujúcich vysokých škôl (fakúlt) a výsledky spolupráce

Dohoda o spolupráci od 20. 12. 1996 bez obmedzenia medzi SPU Nitra a ÚEL SAV, Pobočka biológie drevín, Nitra. Oblasť spolupráce: výchova a vzdelávanie a vedeckovýskumná činnosť. V r. 2003 sa zabezpečovala prednášková činnosť, vedecká výchova, vedenie a oponovanie diplomových prác.

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Inštitút ochrany biodiverzity a biologickej bezpečnosti SPU v Nitre:

1. Účasť na riešení integrovaného vedecko-technického projektu C 519/3 – D 118/VTPC/1998 „Záchrana a ochrana genofondu starých a krajových odrôd rastlinných druhov na Slovensku“ (koordinátor J.Brindza) vecnou etapou VE 03 04 „Genofond gaštana jedlého“ (M. Bolvanský).

Výsledky: na základe morfometrických znakov plodov sa vyhodnotila variabilita potomstiev gaštana jedlého (analýza variancie) a uskutočnila sa klasifikácia vybraných genotypov z rôznych potomstiev pomocou matematickej metódy umelých neurónových sietí

2. Účasť na riešení projektu výskumu a vývoja APVT – 20 – 016602 „Ochrana a využitie genetických zdrojov okrajových ovocných druhov a ich mikroflóry vo výžive, poľnohospodárstve a rozvoji vidieka“ (J. Brindza) etapou E 05: „Vývoj a overenie pestovateľských technológií pre okrajové druhy ovocných drevín“(M. Bolvanský) a participáciou na ďalších troch etapách projektu.

Výsledky: Vyhodnotili sa morfometrické znaky plodov a kvalitatívne a senzorické charakteristiky jadra plodov z cca 40 genotypov gaštana jedlého zo 4 lokalít Slovenska a vytypovali sa genotypy s najlepšimi technologickými parametrami plodov.

Vypestovali sa štepence zo zahraničných odrôd gaštana druhov *Castanea sativa*, *C. mollissima* a hybridov *C. sativa* x *C. crenata* a vyhodnotili sa faktory ovplyvňujúce úspešnosť vrúbľovania. Dostatočná pôdna a vzdušná vlhkosť sa ukázali limitujúcimi faktormi pri vrúbľovaní gaštana.

Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov SPU v Nitre:

- Oponovanie vedeckých projektov, metodík vedeckých projektov, dizertačných a diplomových prác, školenie doktorandov, členstvo v komisiách, výberové prednášky, cvičenia (F. Mercel)

Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva SPU v Nitre:

- Oponovanie vedeckých projektov, metodík vedeckých projektov, dizertačných a diplomových prác, školenie doktorandov, členstvo v komisiách, výberové prednášky, cvičenia (F. Mercel)
- Spolupráca pri riešení grantu 2/3193/2003 (J. Požgaj)

SPU Nitra

- metódy sledovania a hodnotenia rizikových prvkov v agroekosystémoch. Oponentský posudok monografie (E. Bublinec)

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

- Spolupráca pri riešení grantu 2/3193/2003 (J. Požgaj)

Lesnícka fakulta TU vo Zvolene

- Spolupráca pri riešení grantu 2/1038/21. Prostredníctvom vybraných bioindikačných metód (meranie parametrov fluorescencie chlorofylu *a*, mikroklimatických charakteristík, stanovenie koncentrácie chlorofylov *a*, *b*, obsahu minerálnych prvkov a sacharidov v asimilačných orgánoch drevín) sa hodnotil fyziologický stav porastov introdukovaných drevín (*Quercus rubra* L., *Juglans nigra* L. a *Castanea sativa* Mill.) rastúcich v rozdielnych stanovištných a klimatických podmienkach. (A. Šalgovičová)
- členstvo v habilitačných a inauguračných komisiách, konkurzných, výberových komisiách a riešení spoločných vedeckých projektov VEGA, APVT, VaV atď. (E. Bublinec)
- spolupráca s LF TU Zvolen (spoločný grant VEGA 2/4158/04 „Vývoj bukových porastov po aplikácii clonného rubu – optimalizácia obnovného postupu“ (M.Barna)

Julius – Maximilianus – Universität, Würzburg

- spolupráca pri riešení grantu 2/3193/23 (J. Požgaj)

1b. Členstvo vo vedeckých radách VŠ a fakúlt

Technická univerzita vo Zvolene

- člen Vedeckej rady Fakulty ekológie a environmentalistiky (Banská Štiavnica) TU vo Zvolene (E. Bublínek)
- člen Vedeckej rady Lesníckej fakulty TU vo Zvolene (E. Bublínek)
- člen Atestačnej komisie TU vo Zvolene (J. Kulfan)
- člen Vedeckej rady Lesníckej fakulty TU vo Zvolene (J. Váľka)

2. Významné aplikácie výsledkov výskumu v spoločenskej praxi

LZ Levice, LS Čifáre

- poskytnutie modelového územia pri riešení grantu 2/3193/23 (J. Požgaj)

Arborétum Mlyňany SAV

- spolupráca pri zhodnocovaní veterných pomerov za r. 1976-2000. (J. Požgaj)

CHKO Ponitrie

- spolupráca pri riešení grantu 2/3193/23 (J. Požgaj)

VÚŽV Nitra

- spolupráca pri riešení grantu 2/3193/23 (J. Požgaj)

LZ Levice, Palárikovo, Topoľčianky

- spolupráca pri fytotechnike a ochrane porastov domácich a cudzokrajných drevín (F. Tokár, G. Juhásová)

Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica

- spracovanie údajov o živočíchoch do knihy "Habitaty NATURA 2000 na Slovensku" (A. Krištín, J. Kulfan)

SAŽP Banská Štiavnica

- príprava podkladov pre vydanie CD „PRÍRODNÉ DEDIČSTVO SLOVENSKA“ (A. Krištín, J. Kulfan, P. Zach)

MŽP SR

- participácia na spracovaní nominačného projektu „Slovenské pralesy (Primeval Forests of Slovakia)“ pre. Projekt podporil zaradenie viacerých historicky a prírodovedne cenných lesov SR do svetového prírodného dedičstva UNESCO (A. Krištín, J. Kulfan, P. Zach)

ÚEK SAV, Bratislava

- spolupráca na vydaní knihy „Flóra a fauna viatych pieskov Slovenska“ (finančný efekt na vydanie knihy 80 000,- Sk, zodp. riešiteľ A. Krištín)

Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy v Bratislave

- spolupráca sa zameriava na expertné posudky, členstvo vo vedeckých grémiách, prípravu spoločných vedecko-technických projektov, ako napr. Pôda – základ produkcie, trvalého využívania a fungovania lesných ekosystémov (J. Kukla, E. Bublinec)

Priemyselná zóna Žiar nad Hronom

- zámer pre využitie a revitalizáciu objektov bývalých strojární v Hliníku nad Hronom pre chemickú výrobu (E. Bublinec)

Štátne lesy TANAP-u

- odborný posudok k použitiu chemických prostriedkov – insekticídov v rezerváciách pri kalamitnom premnožení lykožrúta (R. Jakuš, J. Váľka, E. Bublinec)

Lesnícky výskumný ústav Zvolen

- posudok pre Ústavnú atestačnú komisiu LVÚ na preradenie pracovníkov do kvalifikačného stupňa II.a (E. Bublinec)

3. Úplný prehľad vyriešených problémov pre mimoakademické organizácie, s uvedením finančného efektu

- projekt medzirezortného segmentu ekonomiky pre využitie existujúcich surovinových zdrojov a pre riešenie ekonomickej podstaty Rómskej problematiky EKOZDROJE Vedúci projektu: Ing. Ivan Kočiš, CSc., predseda predstavenstva EUROVALLEY, a. s. Bratislava v spolupráci s PRIC Malacky (výkonný riaditeľ Ing. Anatolij Guzun). Vedúci projektu za ÚEL SAV Zvolen: E. Bublinec, koordinátor: F. Kundrík, dátum začiatku/ukončenia projektu: 04.2003/nebol stanovený
Pridelovateľ finančných prostriedkov: Fondy EU (pre spoluriešiteľskú organizáciu ÚEL SAV Zvolen výška finančných prostriedkov ešte nebola stanovená)

CHKO Dunajské luhy

- inventarizačný výskum *Orthoptera* a *Lepidoptera* slanísk a pieskov Podunajska (zodp. Riešiteľ: A. Krištín, P. Kaňuch, J. Patočka)

CHKO Latorica

- inventarizačný výskum *Orthoptera* slanísk a pieskov Východoslovenskej nížiny (zodp. Riešiteľ: A. Krištín, P. Kaňuch)

Okresný súd, Žiar nad Hronom

- znalecké dokazovanie výšky škody spôsobenej imisiami na lesných porastoch v obhospodarovaní OZ Žarnovica v rokoch 1998 a 1999. Vedúci projektu: (F. Kundrík)

Dátum začiatku/ukončenia riešenia projektu: 05.2002/09.2002

Výška finančných prostriedkov pre znaleckú inštitúciu ÚEL SAV Zvolen: 88,6 tis. Sk

Odbor výstavby a životného prostredia MÚ Zvolen

- znalecké posúdenie vo veci súhlasu na výrub stromov č. 5156/03 zo dňa 28. 11. 2002.
Vedúci projektu (F. Kundrík), dátum začiatku/ukončenia riešenia projektu: 4. 8. 2003/25. 8. 2003. Pribratý znalec: E. Bublinc, konzultant: A. Cicák
Posúdenie bolo vypracované bez nároku na náhradu znaleckého úkonu.

Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s.

- znalecké posúdenie „Hlásenia škodovej udalosti – zodpovednosť“, číslo 03/608/12655 zo dňa 31. 7. 2003
Vedúci projektu: F.Kundrík, pribratý znalec: E. Bublinc, konzultant: A. Cicák
Dátum začiatku/ukončenia riešenia projektu: 26. 9. 2003/23. 10. 2003. Posúdenie bolo vypracované bez nároku na náhradu znaleckého úkonu.

AVANT, a. s. Lučenec

- spolupráca na realizácii silikátovej zóny cestou využitia nerudných surovín, najmä alginitu (E. Bublinc)

Lesoprojekt Zvolen

- expertné stanovisko o hospodárení v lesoch subjektov zúčastnených na regionálnej certifikácii podľa systému PEFC z aspektu biologickej diverzity a posudzovania dopadov obhospodarovania lesov na biologickú diverzitu (J. Váľka, E. Bublinc)

Generálne riaditeľstvo Štátnych lesov Banská Bystrica – Lesný závod Žarnovica

- pripravovaný spoločný projekt „Revitalizácia lesných porastov postihnutých globálnymi zmenami a imisiami“ (J. Váľka, E. Bublinc)
- exponát pre Lesnícky skanzen v Čiernom Balogu – Les chráni pôdu (E. Bublinc)

4. Spoločné pracoviská s aplikačnou sférou, s uvedením výsledkov spolupráce

VI. Aktivity pre vládu SR, Národnú radu SR, ústredné orgány štátnej správy SR a iné organizácie

1. Prehľad aktuálnych spoločenských problémov, ktoré riešilo pracovisko v spolupráci s vládnymi a parlamentnými orgánmi alebo pre ich potrebu

- projekt medzirezortného segmentu ekonomiky pre využitie existujúcich surovinových zdrojov a pre riešenie ekonomickej podstaty Rómskej problematiky EKOZDROJE. Vedúci projektu: Ing. Ivan Kočiš, CSc., predseda predstavenstva EUROVALLEY, a. s. Bratislava v spolupráci s PRIC Malacky (E. Bublinc, F. Kundrík)
- spolupráca na projekte „Prognóza rozvoja vedy a techniky do roku 2015“ v oblasti udržateľný rozvoj lesa a biologická diverzita. Koordinátor projektu – Prognostický ústav SAV (P. Zach)
- monitorovanie pralesov Slovenska pre svetové prírodné dedičstvo, UNESCO/SAŽP (E. Bublinc)
- horná hranica lesa v Európe z celosvetového hľadiska, posudok pre MŠ SR (E. Bublinc)
- prognóza rozvoja a využívania pôdohospodárskych vied do roku 2015, Štátny program – etapa, expertíza (E. Bublinc)
- skryté riziká Programového vyhlásenia Vlády SR o lesnom hospodárstve, expertíza pre MP SR (C. Greguš, E. Bublinc)
- expertízne stanovisko k transformácii Lesov SR, š. p. na akciovú spoločnosť pre MP SR a Lesy SR, š. p. (E. Bublinc)

2. Členstvo v poradných zboroch vlády SR, Národnej rady SR a pod.

- člen Poradného zboru strediska Čiastkového monitorovacieho systému „LESY“ (A. Cicák)
- člen a predseda Poradného zboru ŠOP SR pre ochranu fauny (A. Krištín)
- člen Poradného zboru ŠOP SR pre ochranu fauny (J. Kulfan, J. Šteffek)
- člen pracovnej skupiny pre tvorbu návrhov pre rozšírenie príloh Európskej environmentálnej legislatívy pri MŽP SR (J. Šteffek)
- člen Sekcie pre vedu pri KBS (E. Bublinc)
- člen Komisie P SAV pre životné prostredie (J. Kukla)
- člen Poradného zboru CHKO- BR Poľana (J. Kukla)

3. Expertízna činnosť a iné služby pre štátnu správu a samosprávu

- znalecké dokazovanie výšky škody spôsobenej imisiami na lesných porastoch v obhospodarovaní OZ Žarnovica v rokoch 1998 a 1999 pre Okresný súd, nám. Matice slovenskej 5/1, Žiar nad Hronom.. (F. Kundrík, E. Bublinec, A. Cicák, C. Greguš, D. Kellerová, J. Váľka)
- znalecké posúdenie vo veci súhlasu o výrub stromov č. 5156/2003 zo dňa 28.11.2002 Odboru výstavby a životného prostredia MÚ Zvolen (F. Kundrík, E. Bublinec, A. Cicák)
- znalecké posúdenie „Hlásenia škodovej udalosti – zodpovednosť“, číslo 03/608/12655 zo dňa 31. 7. 2003 Odboru výstavby a životného prostredia MÚ Zvolen, vypracovaného pre Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s. (F. Kundrík, E. Bublinec, A. Cicák)
- Modely optimalizácie pozemkov na poľnohospodárske alebo lesnícke využívanie. Oponentský posudok na metodiku VÚ pre Výskumný ústav rastlinnej výroby v Piešťanoch (F. Kundrík)
- Vplyv lesných spoločenstiev na agroekosystémy a krajinu. Oponentský posudok na metodiku VÚ pre Výskumný ústav rastlinnej výroby v Piešťanoch (F. Kundrík)
- Zakladanie a pestovanie lesných spoločenstiev na pôvodných a zmenených poľnohospodárskych pozemkoch. Oponentský posudok na metodiku VÚ pre Výskumný ústav rastlinnej výroby v Piešťanoch (F. Kundrík)
- posúdenie územia plánovaného vodného diela Slatinka zo zoologického hľadiska pre Ekospol (A. Krištín, J. Kulfan, P. Zach)
- expertízny posudok pre Colný úrad, Zvolen (J. Kulfan)
- vypracovanie expertízneho posudku zdravotný stav Lipy kráľa Mateja a návrh opatrení (G. Juhásová, S. Bernadovičová, K. Adamčíková, M. Kobza, H. Ivanová)
- vypracovanie expertízneho posudku - Zdravotný stav drevín pri kultúrnej pamiatke Machovička (G. Juhásová, H. Ivanová, M. Kobza, K. Adamčíková)
- vypracovanie expertízneho posudku – Zdravotný stav drevín v Chránenej gaštanici v Rovňanoch (G. Juhásová, S. Bernadovičová, K. Adamčíková, M. Kobza)
- vypracovanie expertízneho posudku – Zdravotný stav gaštana jedlého v Chránenej gaštanovej záhrade na Kolibe v Bratislave (G. Juhásová, M. Kobza, K. Adamčíková, H. Ivanová)

- vypracovanie expertízneho posudku – Zdravotný stav gaššana jedlého v Svätom Jure a návrh opatrení (G. Juhášová, S. Bernadovičová, K. Adamčíková, M. Kobza, H. Ivanová)
- zhodnotenie súčasného stavu výskytu a rozšírenia ploskáčika pagaštanového na Slovensku a možnosti ochrany pre Ministerstvo životného prostredia SR Bratislava (G. Juhášová, H. Ivanová, S. Bernadovičová, M. Kobza, K. Adamčíková)
- vypracovanie expertízy za účelom vyhlásenia ochrany jedincov *Quercus robur* L. v k.ú. Nové Zámky a v k.ú. Palárikovo (J. Požgaj)
- spolupráca z CHKO Poľana, správou TANAP-u a ŠL TANAPu pri riešení problematiky odumierania lesov za účasti podkôrneho hmyzu (M. Blaženec, R. Jakuš, M. Ježík)
- posudok na goebiocenologické pomery prírodných lesných ekosystémov v chránených územiach Karpát, ŠOP Banská Bystrica (E. Bublinc)

4. **Členstvo v radách štátnych programov a podprogramov ŠPVV a ŠO** -

VII. Aktivity v orgánoch SAV

1. Členstvo vo vedeckých kolégiách SAV

- člen Vedeckého kolégia pre biologicko-ekologické vedy SAV (E. Bublinc)
- člen Vedeckého kolégia pre biologicko-ekologické vedy SAV (J. Váľka)

2. Členstvo vo výbore Snemu SAV -

3. Členstvo v komisiách Predsedníctva SAV

- akreditačná subkomisia SAV – akreditačný posudok ÚKE SAV (E. Bublinc)
- člen Predsedníctva VEGA (A. Krištín)
- člen komisie pre počítačovú sieť a výpočtovú techniku P SAV (J. Váľka)

4. Členstvo v orgánoch VEGA

- člen Komisie VEGA pre biologicko-ekologické vedy (E. Bublinc, A. Krištín - predseda)
- člen Komisie VEGA pre poľnohospodárske, lesnícke a veterinárne vedy (J. Kukla)
- člen komisie APVT pre životné prostredie (A. Krištín)

VIII. Vedecko-organizačné a popularizačné aktivity; ceny a vyznamenania

1. Vedecko-popularizačná činnosť (počet monografií, prednášok, príspevkov v tlači, rozhlase, televízii a pod.)

Populárno-vedecké knižné tituly

M. Saniga: Rozprávky prababičky prírody. Bratislava: Epos, 2003, 167 s.

Populárno-vedecké príspevky

M. Saniga:

- 1) Aký osud predurčí planéte Zem človek? Odpady č.2, s. 5-6.
- 2) 1. apríl – deň vtákov. Odpady č.3, s. 38-39.
- 3) Odysea hluchánieho rodu. Odpady č.4, s. 39.
- 4) Fascinujúce dvorenie vo vtáčej ríši. Odpady č.5, s. 36.
- 5) Sovy – záhadné nočné tvory. Odpady č.6, s.45.
- 6) Najlepší speváci v našej operenej ríši. Odpady č.6, s.45.
- 7) Operence venujú toalete viac času ako ľudia. Odpady č.7, s.34.
- 8) Zvieratá nemajú špajzu. Odpady č.8, s. 41.
- 9) Zdanlivo opustené mláďatá ponechajme v prírode. Odpady č. 8, s. 41.
- 10) Ako je to s partnerskou vernosťou v ríši operencov. Odpady č. 9, s. 36-37.
- 11) Staré Hory po nociach navštevujú medvede. Odpady č. 9, s. 37.
- 12) Niektoré zvieratá sa predzásobujú na zimu. Odpady č. 10, s. 34.
- 13) Kolízií s medveďmi bude pribúdať. Odpady č. 10, s. 35.
- 14) Môže z hôr prísť potopa? Súvislosti č. 36, s. 3.
- 15) Ako sa zvieratá vysporadúvajú s nástrahami zimy... (Správa pre TASR, 07.01.2003)
- 16) Medved'atá prichádzajú na svet. (Správa pre TASR, 09.01.2003)
- 17) Zima medveďom nepraje. (Správa pre TASR, 13.01.2003)
- 18) Murárik červenokrídly zimuje v Banskej Bystrici. (Správa pre TASR, 15.01.2003)
- 19) Milovanie v treskúcom mraze... (Správa pre TASR, 19.01.2003)
- 20) Neprívetivá tvár zimy. (Správa pre TASR, 21.01.2003)
- 21) Vlkom zima žičila. (Správa pre TASR, 27.01.2003)
- 22) Sovie pytačky. (Správa pre TASR, 29.01.2003)

- 23) Sfarbenie živočíchov nie je vecou náhody. (Správa pre TASR, 05.02.2003)
- 24) Zásnuby orlov. (Správa pre TASR, 11.02.2003)
- 25) Valent žení vtáčence. (Správa pre TASR, 14.02.2003)
- 26) Rysie zásnuby... (Správa pre TASR, 15.02.2003)
- 27) Ako je to s vernosťou v ríši operencov. (Správa pre TASR, 17.02.2003)
- 28) Jelene zhadzujú parohy. (Správa pre TASR, 19.02.2003)
- 29) Vydra na pytačkách. (Správa pre TASR, 21.02.2003)
- 30) Hlucháne začali zo zásnubami. (Správa pre TASR, 28.02.2003)
- 31) Na Gregora medveď lezie z brloha... (Správa pre TASR, 12.03.2003)
- 32) Na Gregora lastovičky letia od mora... (Správa pre TASR, 12.03.2003)
- 33) Medvedice vyvádzajú mláďatá. (Správa pre TASR, 24.03.2003)
- 34) Žaby migrujú. (Správa pre TASR, 26.03.2003)
- 35) 1. apríl - deň vtákov. (Správa pre TASR, 01.04.2003)
- 36) V prírode to vyzerá ako na Tri krále... (Správa pre TASR, 08.04.2003)
- 37) Vzácni migranti v horách. (Správa pre TASR, 08.04.2003)
- 38) Medvedie zásnuby. (Správa pre TASR, 09.04.2003)
- 39) Na Juraja lastovičiek návrat do rodného kraja... (Správa pre TASR, 24.04.2003)
- 40) Kolízií s medveďmi bude pribúdať. (Správa pre TASR, 25.04.2003)
- 41) Vtáka poznať po hniezde. (Správa pre TASR, 25.04.2003)
- 42) Májové spevy vtákov. (Správa pre TASR, 01.05.2003)
- 43) Lelek lesný – záhadný nočný operenec. (Správa pre TASR, 19.05.2003)
- 44) Mláďatá v prírode. (Správa pre TASR, 21.05.2003)
- 45) Kvety kvitnú skôr. (Správa pre TASR, 11.06.2003)
- 46) Kukučka v hniezde kolibkárikov. (Správa pre TASR, 16.06.2003)
- 47) Ján berie vtáčencom píšťalky. (Správa pre TASR, 24.06.2003)
- 48) Muráriky opúšťajú hniezda. (Správa pre TASR, 30.06.2003)
- 49) Medved'a skončilo pod kolesami auta. (Správa pre TASR, 02.07.2003)
- 50) Netopiere a povery... (Správa pre TASR, 07.07.2003)
- 51) Prírastky hlucháňov tohoto roku vyššie. (Správa pre TASR, 11.07.2003)
- 52) Cyklámen fatranský – endemit. (Správa pre TASR, 13.07.2003)
- 53) Sťahovavé vtáky nás opúšťajú. (Správa pre TASR, 03.08.2003)
- 54) Jednoročné hlucháne tokajú. (Správa pre TASR, 04.08.2003)
- 55) Medvede obliehajú podhorské dediny. (Správa pre TASR, 06.08.2003)
- 56) Horúce počasie ohrozuje lesné ekosystémy. (Správa pre TASR, 14.08.2003)

- 57) Predodletová odobierka belorítok. (Správa pre TASR, 15.08.2003)
- 58) Zvieratá sa predzásobujú na zimu. (Správa pre TASR, 16.08.2003)
- 59) Vtákom začína byť opäť do spevu. (Správa pre TASR, 19.08.2003)
- 60) Jelenie zásnuby. (Správa pre TASR, 27.08.2003)
- 61) Hlucháne tokajú v jesennej repríze. (Správa pre TASR, 02.09.2003)
- 62) Medvede sa hostia na šípkach. (Správa pre TASR, 02.09.2003)
- 63) Panny Márie narodenie – lastovičiek rozlúčenie. (Správa pre TASR, 08.09.2003)
- 64) Pozor na lesnú zver na cestách. (Správa pre TASR, 10.09.2003)
- 65) Muráriky opúšťajú svoje pravé domovy. (Správa pre TASR, 23.09.2003)
- 66) Operení hostia zo severu. (Správa pre TASR, 29.09.2003)
- 67) Niektoré zvieratá sa ukladajú na zimný spánok. (Správa pre TASR, 29.09.2003)
- 68) Hmla a mraky uväznili sťahovavé vtáky. (Správa pre TASR, 09.10.2003)
- 69) Medvede sa pripravujú na zazimovanie. (Správa pre TASR, 13.10.2003)
- 70) Murárik červenokrídly opäť vo svojom prechodnom domove v Jakube. (Správa pre TASR, 16.10.2003)
- 71) Zvieratá sa hostia na bohatej úrode bukvice. (Správa pre TASR, 20.10.2003)
- 72) Na Martina medveď líha. (Správa pre TASR, 11.11.2003)
- 73) Na Katarínu medveď lezie pod čečinu. (Správa pre TASR, 25.11.2003)
- 74) Na Katarínu posledné sťahovavé vtáky opúšťajú domovinu. (Správa pre TASR, 25.11.2003)

H. Ivanová:

- 1) Baktériové ochorenie listov hlúznatých begónií. (Zahradníctví 1/2003, s. 8)
- 2) Hubové ochorenia skladovaných jabĺk. (Rostlinolékař. Časopis specializovaný na ochranu rastlin, 03/2003, s. 23-25)
- 3) Najčastejšie škodce citrusov. (Zahradníctví 6/2003, s. 9)
- 4) Antraknóza listov červených a bielych ríbezlí. (Zahradníctví 8/2003, s. 7)
- 5) Cytospórové usychanie tŕpky vavrínolistej. (Zahradníctví 10/2003, s. 26)

C. Greguš, E. Bublinec:

- 1) Skryté riziká Programového vyhlásenia Vlády SR o lesnom hospodárstve. Hospodárske noviny, 2. 4. 2003, s. 6

C. Greguš:

- 1) Oprávnené obavy o budúcnosť. Hospodársky denník, 26.5.2003

C. Greguš, D. Kellerová:

- 1) Fakty vyvracajú negatívne hodnotenie slovenského lesníctva. Hospodárske noviny, 29.5.2003

A. Krištín:

- 1) Vzácné a ohrozené druhy rovnokrídlovcov: indikátory hodnotných biotopov. Ochrana prírody Slovenska 2/2003: 8-9

A. Krištín, P. Urban:

- 1) Zo stretnutia prírodovedcov Čebovská Bukovina 2003. Chránené územia Slovenska 57: 39- 40

J. Kulfan:

- 1) Aké sú lovecké možnosti modliviek? Hmyz, 3 (4), 2002: 71.

Pichler, V., Bublinec, E., Burkovský, J., Ďurkovič, J., Gömöry, D., Gregor, J., Kontriš, J., Kontrišová, O., Krištín, A., Križová, E., Kropil, R., Kukla, J., Kulfan, J., Mihál, M., Pichlerová, M., Saniga, M., Šomšák, L., Tužinský, L., Ujházy, K., Zach, P., 2003:

- 1) Patterns of Slovak primeval forests relevant to the UNESCO world natural heritage selection criteria. Slovak Environmental Agency, Banská Bystrica, 26 pp.

Populárno-vedecké príspevky v televízii

M. Saniga:

- 1) Vlky migrujú. (STV1, „Televízne noviny“, 22.02. 2003)
- 2) Cyklámen fatranský. (TV JOJ, „Televízne noviny“, 14.07. 2003)
- 3) Dve lásky inžiniera SANIGU. (Prírodovedný dokumentárny film o murárikovi červenokrídlom a hlucháňovi obyčajnom, STV2, 18.07.2003)
- 4) Chodníčkami Veľkej Fatry. (Prírodovedný dokumentárny film o prírodných pozoruhodnostiach Veľkej Fatry, STV2, 28.11.2003)

Populárno-vedecké príspevky v rozhlase

M. Saniga:

- 1) Aktuálne dianie v prírode. (Rádio Lumen, „živý vstup“, 12.01.2003)
- 2) Medvied'atá prichádzajú na svet. (Rádio Slovensko, „živý vstup“, 13.01.2003)
- 3) Zavýjanie vlkov. (Rádio Lumen, „živý vstup“, 20.01.2003)
- 4) Ako zaobchádzame s planétou Zem? (Rádio Slovensko, „ranné zamyslenie“, 12.02.2003)
- 5) Nezamorujme životné prostredie. (Rádio Slovensko, „ranné zamyslenie“, 27.02.2003)
- 6) 1. apríl - Deň vtákov. (Rádio Slovensko, „ranné zamyslenie“, 01.04.2003)
- 7) Apríl v prírode. (Rádio Twist, „živý vstup“, 12.04.2003)
- 8) Jar v prírode. (Rádio Slovensko, „živý vstup“, 20.04.2003)
- 9) Tok hlucháňov. (Rádio Slovensko, „živý vstup“, 21.04.2003)
- 10) Hudobno-slovné pásmo o prebúdzaní prírody. (Rádio Regina BB, 21.04.2003)
- 11) 22. apríl - Deň Zeme. (Rádio Slovensko, „ranné zamyslenie“, 22.04.2003)
- 12) Medveď na starohorskej studničke. (Rádio Twist, „živý vstup“, 11.07.2003)
- 13) Život v poslušnej Božej vôli. (Rádio Slovensko, „ranné zamyslenie“, 04.08.2003)
- 14) Zázraky okolo nás. (Rádio Slovensko, „ranné zamyslenie“, 18.08.2003)
- 15) Lesné požiare. (Rádio Lumen, „živý vstup“, 11.08.2003)
- 16) Zablúdilci v hmle. (Rádio Slovensko, „ranné zamyslenie“, 24.10.2003)
- 17) Pokoj jesennej prírody. (Rádio Slovensko, „ranné zamyslenie“, 07.11.2003)
- 18) Čo nového v jesennej prírode. (Rádio Slovensko, „živý vstup“, 14.11.2003)
- 19) Vtáčie sťahovanie – úžasný fenomén prírody (Rádio Slovensko, „ranné zamyslenie“, 20.11.2003)
- 20) V prírode to nevyzerá, že je Kataríny, ale Juaraja... (Rádio Slovensko, rozhovor, „Popoludnie s rozhlasom“, 25.11.2003)
- 21) V akom stave je naše ekologické povedomie. (Rádio Slovensko, „ranné zamyslenie“, 25.11.2003)

G. Juhásová:

- 1) Najnovšie poznatky o biologickom boji na gaštane jedlom (Slovenský rozhlas, Dobré ráno)
- 2) Najnovšie poznatky rozšírení ploskáčika pagaštanového (Slovenský rozhlas, Popoludnie s rozhlasom)

Populárno-odborné podujatia

P. Kaňuch, A. Krištín:

- 1) Európska noc netopierov. Prednáška o výskume a ochrane netopieroch a ukážka výskumných metód pre verejnosť (v spolupráci so Skupinou pre ochranu netopierov). 24.8.2003, Sliač – kúpele, 100 účastníkov.

Prednášky

G. Juhásová:

- 1) Informácia o zdravotnom stave gaššana jedlého v obvode LS Nitrianska Streda. Stretnutie pracovníkov LS Nitrianska Streda, Horné Lefantovce, 28.11.2003

F. Tokár:

- 1) Najnovšie poznatky o pestovaní gaššana jedlého v LHC Slovenska. Stretnutie pracovníkov LS Nitrianska Streda, Horné Lefantovce, 28.11.2003

2. Usporiadanie domácich vedeckých podujatí (vrátane kurzov a škôl), s uvedením názvu podujatia, dátumu a miesta konania a počtu účastníkov

- Metodický seminár pre učiteľov prírodopisu a zemepisu v spolupráci s Okresným úradom - odborom školstva, mládeže a telesnej kultúry vo Zvolene dňa 26. 3. 2003 na ÚEL SAV (30 účastníkov). Téma seminára: Ekológia a biosféra regiónu Podpoľania a jeho okolia (J. Kulfan, P. Zach).
- Konferencia: „**Dreviny vo verejnej zeleni**“
27.5.2003 – 28.5.2003, Košice, (65 domácich a zahraničných účastníkov)
Usporiadateľia: Ústav ekológie lesa SAV Zvolen, Pobočka biológie drevín Nitra, Slovenská spoločnosť pre vedy poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske pri SAV v Bratislave, Botanická záhrada UPJŠ Košice
Najvýznamnejšie závery konferencie: Naďalej treba venovať maximálnu pozornosť údržbe, ochrane a ošetrovaniu drevín vo verejnej zeleni. Skonštatoval sa význam ochrany invázných druhov húb a škodcov. Z nich osobitnú pozornosť treba venovať zamedzeniu šírenia sa ploskáčika pagaštanového /*Cameraria ohridella* (Deskha) Dimičí/.

- Seminár pri príležitosti Modrokamenských gaštanových slávností: „**Choroby a škodcovia gaštana jedlého a vybraných ovocných drevín**“.

11.10.2003, Modrý Kameň, 50 účastníkov

Usporiadatelia: ÚEL SAV Zvolen, Pobočka biológie drevín Nitra, Slovenská spoločnosť pre vedy poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne pri SAV v Bratislava, Pobočka Nitra, Mesto Modrý Kameň, Múzeum Hrad Modrý Kameň

Najvýznamnejšie závery seminára: Poukázali sme na význam biologickej ochrany gaštana jedlého voči karanténnej hube *Cryphonectria parasitica* (Murr.) Barr a na ostatné parazitické huby a škodcov, ktorí znehodnocujú túto významnú drevinu v lesnom hospodárstve a ovocinárstve. Upozornili sme na novú karanténnu chorobu jabloní, ktorú spôsobuje *Erwinia amylovora*.

3. Členstvo v organizačných výboroch domácich vedeckých podujatí, s uvedením názvu podujatia, dátumu a miesta konania

- „Dreviny vo verejnej zeleni“, 27.5.2003 – 28.5.2003, Košice (G. Juhásová, E. Ivanová, S. Bernadovičová)
- „Modrokamenské gaštanové slávnosti“, 11.10.2003 (G. Juhásová, E. Ivanová, S. Bernadovičová)

4. Domáce vyznamenania a ceny za vedeckú a inú činnosť a iné dôležité informácie k vedecko-organizačným a popularizačným aktivitám (uviesť konkrétne)

- cena za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2002 v kategórii biologických a lekárskech vied za knihu “Rozšírenie vtákov na Slovensku”, udelená Literárnym fondom (A. Krištín)
- Medaila J. D. Matejovie za rozvoj lesníckych vied, udelená pri príležitosti 105. jubilea LVÚ (J. Patočka)
- cena predsedníctva SAV za 3. miesto v Súťaži mladých vedeckých pracovníkov o najlepšiu publikáciu pri príležitosti 50. výročia SAV (K. Pastirčáková)
- Čestná plaketa za zásluhy v biologických vedách (G. Juhásová)

- Fándlyho medaila za významné výsledky v poľnohospodárskych a lesníckych vedách a rozvoj vedeckej spoločnosti pri SAV (G. Juhásová)

5. Členstvo v redakčných radách domácich časopisov

- člen redakčnej rady Biológia Bratislava (A. Krištín)
- člen redakčnej rady Tichodroma Bratislava (A. Krištín)
- člen redakčnej rady Folia oecologica (J. Kulfan, A. Cicák, E. Bublinec, F. Tokár)
- člen Redakčnej rady časopisu ACADEMIA (E. Bublinec)
- člen Redakčnej rady Forestry Journal (E. Bublinec)
- člen redakčnej rady Enviromagazín (J. Šteffek)
- člen redakčnej rady Naturae Tutela (J. Šteffek)

6. Činnosť v domácich vedeckých spoločnostiach

- podpredseda Slovenskej ornitologickej spoločnosti a predseda Výboru Stredoslovenskej pobočky SOS (A. Krištín)
- člen výboru Slov. zoologickej spoločnosti (A. Krištín)
- člen výboru Stredoslovenskej pobočky SOS (P. Zach)
- člen výboru Slovenskej entomologickej spoločnosti (P. Zach, J. Kulfan)
- predseda výboru Skupiny pre ochranu netopierov na Slovensku (P. Kaňuch)
- Slovenská zoologická spoločnosť – člen (J. Šteffek)
- čestný člen Slovenskej entomologickej spoločnosti pri SAV (J. Patočka)
- Slovenská ornitologická spoločnosť – člen (P. Kaňuch, M. Saniga, M. Sárossy, P. Zach)
- Slovenská botanická spoločnosť pri SAV: (K. Adamčíková, E. Ivanová, G. Juhásová, F. Mercel, F. Tokár, J. Šteffek, M. Kuklová)
- Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (K. Adamčíková, S. Bernadovičová, M. Bolvanský, E. Ivanová, M. Kobza, A. Šalgovičová, F. Tokár, G. Juhásová, E. Bublinec, M. Kuklová, B. Schieber, D. Kellerová)
- Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV (G. Juhásová – členka Ústredného výboru v Bratislave a Pobočky v Nitre)
- člen Societas Pedologica Slovaca (E. Bublinec, J. Kukla – člen výboru)

- podpredseda Odboru pôdoznalectva a ochrany pôdy, Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied (E. Bublinec, J. Kukla - člen odboru)
- riadny člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (E. Bublinec)
- člen Výboru Lesníckej sekcie Slovenskej spoločnosti pre vedy poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne pri SAV (J. Kukla)
- člen Slovenskej ekologickej spoločnosti pri SAV (E. Bublinec, J. Kukla, B. Schieber, M. Kuklová, F. Tokár)
- člen Lesníckeho odboru SAPV (E. Bublinec)
- čestný člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (C. Greguš)
- člen Slovenskej meteorologickej spoločnosti pri SAV (D. Kellerová)
- člen Slovenskej mykologickej spoločnosti pri SAV (I. Mihál, G. Juhásová)
- tajomník Arachnologickej sekcie Slovenskej entomologickej spoločnosti pri SAV (I. Mihál)

7. Účasť na výstavách a jej zhodnotenie

-

IX. Činnosť knižnično-informačného pracoviska

1. Uviest', či ide o knižnicu alebo základné informačné stredisko, s akým počtom pracovníkov prepočítaných na plný úväzok

Centrum vedeckých informácií s počtom pracovníkov:

Mgr. Helena Krajňáková vysokoškolské vzdelanie
celý pracovný úväzok 8,5 h 100%
pracovisko Zvolen

RNDr. Dagmar Kúdelová vysokoškolské vzdelanie
celý pracovný úväzok 7,0 h 85%
pracovisko Zvolen

2. Prehľad poskytovaných knižnično-informačných služieb (rešerše, výpožičky, reprografie a pod).

Položka

Výpožičky kníh: 42

Výpožičky periodík: 121

MVS z iných knižníc: 12

MVS – Medziknižničná výpožičná služba

3. Stav knižničných fondov (počet titulov dochádzajúcich periodík, počet dizertácií, fotodokumentov a pod).

Počet titulov dochádzajúcich periodík

Domáce: 15

Zahraničné: 12

Knižné prírastky spolu: 76

Kúpa: 11

Výmena: 2

Dar: 63

Separáty: 74

Projekty, Správy: 5

Dizertačné práce: 5

Autoreferáty: 30

Účelová literatúra (skriptá, zborníky, brožúry): 6

X. Hospodárenie organizácie

Príspevkové organizácie SAV

a) Náklady PO SAV

v tis. Sk

Kategória	Plán na rok 2003 (posl.uprav.)	Skutočnosť k 31.12.2003 celkom	z toho:	
			z príspevku	z vlastných zdrojov
Kapitálové výdavky	-	947	-	947
Náklady celkom:	22 714	24 794	21 624	2 080
z toho:				
- mzdové náklady (účet 521)	11 046	11 109	11 109	-
- odvody do poisťovní a NÚP (účet 524-525)	4 489	4 262	4 262	-
- vedecká výchova	844	844	844	-
- náklady na projekty (VEGA, APVT, ŠO, ŠPVV, MVTP a i.)	5 743	5 743	4 775	968
- náklady na vydávanie periodickej tlače	50	101	50	51

b) Tržby PO SAV

v tis. Sk

Kategória	Plán na rok 2003	Plnenie K 31.12.2003
Výnosy celkom:	24 714	24 967
z toho:		
-príspevok na prevádzku (účet 691)	22 714	21 624
- vlastné tržby spolu:	2 000	3 341
z toho:		
- tržby za nájomné	100	193
- tržby na riešenie projektov (tuzemských + zahraničných, z účtu 64)	5 743	5 743

Príspevkové organizácie

- 1) Podiel: Celkové pridelené prostriedky zo štátneho rozpočtu + tržby 24967/53,38 = **467 722,-**
prepočítaný počet pracovníkov organizácie
- 2) Podiel: Celkové pridelené prostriedky zo štátneho rozpočtu + tržby 24967/32,26 = **773 931,-**
prepočítaný počet vedeckých pracovníkov organizácie

XI. Nadácie a fondy pri pracovisku

Nadácia „PRO NATURA“ bola preregistrovaná v zmysle zákona č. 207/96 Z. z. dňa 29.9. 1997. Cieľom nadácie je podporovať vedecké bádanie, výchovu, publikačnú aktivitu, medzinárodné kontakty v oblasti prírodného a životného prostredia a rozvoj ekológie ako syntetizujúcej vedy. Podpora materiálneho a technického budovania uvedených aktivít a príprava špičkových odborníkov v oblasti environmentalistiky a ekológie doma i v zahraničí.

XII. Iné významné činnosti pracoviska

Ústav riešil v roku 2003 celkom 9 projektov VEGA, 2 projekty APVT, 1 vedecko-technický projekt, 1 projekt ŠPVV a ŠO a celkom 15 projektov v kategórii „iné projekty“, kde prevažovali ústavné dvoj- a viacstranné projekty orientované na spoluprácu so zahraničím. Uvedená štruktúra projektov zodpovedá súčasným požiadavkám a trendom v rozvoji vedeckého výskumu v rámci európskeho výskumného priestoru, kde je na základe dopytu nutné cielene diverzifikovať ale súčasne i koncentrovať vedecké aktivity do kľúčových oblastí výskumu, čo sa ústavu postupne darí realizovať tak doma, ako i vo väzbe na zahraničie.

Významným počinom v tomto smere je zapojenie ústavu ako spoluriešiteľa do riešenia projektu medzinárodného projektu CARBOMONT v rámci 5. rámcového programu EÚ (J. Kukla a kol.), ako aj získanie viacerých ďalších projektov v súčasnosti podporovaných EÚ alebo EC. Menovite ide napríklad o spoluprácu na projekte EÚ LAPBIAT (Lapland Atmosphere – Biosphere Facility, Improving the Human Research Potential and the Socio-Economic Knowledge Base) v rámci dielčieho projektu venovaného výskumu hmyzu na lesných drevinách v severnej a strednej Európe v spolupráci s University of Oulu a University of Turku) (J. Kulfan, P. Zach). Významná je aj účasť ústavu na riešení medzinárodného projektu COST Action E25 – ENFORS European Network for Long-term Forest Ecosystem and Landscape Research (J. Váľka), ako i projektu zameraného na vývoj systému na prognózu odumierania lesa a kalamít podkôrneho hmyzu s použitím metód diaľkového prieskumu zeme finančne podporovaného belgickou vládou (R. Jakuš). Medzinárodné uznanie dokumentuje i získanie prestížneho Marie Currie Fellowship (EC) udeleného na základe projektu zameraného na ochranu lesa a spojeného s dlhodobým pobytom pracovníka ústavu vo Francúzku (R. Jakuš). Pozorohodná je rozvíjajúca sa spolupráca s Čínou, kde pracovníci ústavu spolupracujú na komparatívnom projekte orientovanom na poznanie vertikálneho rozšírenia vybraných skupín živočíchov (rovnokrídlovce, vtáky, netopiere) v Tibete a v Západných Karpatoch (A. Krištín, P. Kaňuch). Ústav začal spoluprácu s Forest Research Institute, Bulgarian Academy of Sciences (Sofia), v rámci ktorej sa na nasledujúce 3 roky pripravil Joint Research Project pod názvom „Forest ecosystem response to global change and environmental pollution in southern and central Europe: consequences for forest management and nature conservation“ (J. Váľka, P. Zach).

Zahraníční partneri a inštitúcie pri dlhodobých pobytach pracovníkov ústavu v zahraničí často poskytovali podporu formou úhrady nákladov na cestovné, ubytovanie a stravu. Tiež

hradili poplatky súvisiace s vedeckými podujatiami, alebo poskytli vecné dary (pomôcky a materiál pre výskum). Viaceré aktivity boli podporené finančne vo výške, akú by domáce podporné inštitúcie nemohli v súčasných ekonomických podmienkach poskytnúť. Jednoznačne pozitívne vyznieva účasť 4 pracovníkov ústavu na dlhodobých pobytoch v zahraničí (podľa pravidiel akreditácie nad 1 mesiac) (Francúzsko, Rakúsko, Fínsko – 2x).

Vedecká práca pracovníkov ústavu je podložená početnou a rozmanitou publikačnou činnosťou (pozri príloha). Jednotliví vedeckí pracovníci sa presadzujú aj v renomovaných medzinárodných vedeckých časopisoch uvedených v databázach Current Contents alebo iných významných databázach a využívajú publikovanie aj v domácich publikačných médiách. Pochváliť sa môžu viacerými vydarenými monografiami, z ktorých poslednú (2003) predstavuje knižná monografia „Rozšírenie vtákov na Slovensku“ (pozri ďalej).

V roku 2003 prezentovali pracovníci ústavu výsledky svojej práce v 9 krajinách a ústav navštívilo celkom 9 vedeckých pracovníkov zo zahraničia. Medzi inými významnými zahraničnými vedcami, ktorí opakovane navštívili ústav treba spomenúť aspoň Prof. RNDr. Ing. M. V. Mareka, DrSc. (Česká republika), Prof. Dr. E. P. Farrella, dekana University College Dublin - Baile Atha Cliath (Írsko) a Prof. Dr. Hab. T. P. Zarskeho, DrSc. (Poľsko). Významný je opakovaný – vyše dvojmesačný - vedecko-výskumný pobyt Prof. Dr. W. Toppa z Nemecka..

Rozvoju vedeckých aktivít ústavu napomohlo organizovanie jubilejnej medzinárodnej konferencie „Ekológia lesa – stav a perspektívy“ (z príležitosti 20. výročia založenia pracoviska), ktorá sa stretla s pozitívnym ohlasom doma i v zahraničí.

Ústav a jeho pracovníci získali v roku 2003 viaceré významné ocenenia. Za najvýznamnejšie možno označiť štátne vyznamenanie „Pribinov kríž“, ktoré obdržal pracovník ústavu Ing. Ctibor Greguš, DrSc. Autorovi rozsiahlej knižnej monografie „Rozšírenie vtákov na Slovensku“ (RNDr. A. Krištín, CSc. a kol.) – pozri vyššie - udelil Literárny fond „Cenu za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2002.

Významným osvetovo – popularizačným medzníkom v propagácii výsledkov vedy bolo založenie Centra pre vedeckú turistiku na Slovensku ÚEL. Centrum vyvíja aktivity v oblasti ochrany prírody, environmentalistiky, vzdelávaní a prezentácii Slovenska ako krajiny s jedinečným prírodným bohatstvom. V roku 2003 Centrum organizačne zabezpečovalo návštevy viacerých prominentných hostí a vedecko-výskumných tímov zo zahraničia v chránených územiach Slovenska (napr. Pro Silva Italia). Pokračovali kontakty aj s jeho kráľovskou Výsost'ou Charlesom, princom z Walesu.

Ústav ekológie lesa sa už pravidelne podieľa na zostavovaní Správy o lesnom hospodárstve SR, tzv. Zelenej správy pre vládu SR, ktorá je publikovaná v slovenskej a anglickej verzii. Nemenej významná je prognostická činnosť ústavu, v rámci ktorej bol v spolupráci s Prognostickým ústavom SAV (koordinátor) riešený projekt „Prognóza rozvoja vedy a techniky do roku 2015“ s osobitným zreteľom na udržateľný rozvoj lesa a biologickú diverzitu (P. Zach).

Zvlášť významná je vedecko-pedagogická aktivita, o ktorú sú stále žiadani pracovníci ústavu z viacerých univerzít na Slovensku. Je to predovšetkým TU Zvolen so svojimi 4 fakultami, SPU Nitra so svojimi 3 fakultami, UMB Banská Bystrica, Prírodovedecká fakulta UK v Bratislave, PF-KU v Ružomberku, Prešovská univerzita – Fakulta humanitných a prírodných vied, MZLU v Brne, ale aj univerzity v Olomouci, Prahe, Gödölö, Budapešti, Varšave, Kolíne nad Rýnom, Turku atď. Pracovníci ústavu zabezpečovali alebo sa podieľali na výučbe 19 predmetov prednáškami a na 16 predmetoch cvičeniami. Okrem toho sa aktívne podieľajú na vedení študentov v rámci vedeckej výchovy, v komisiách pre obhajoby dizertačných prác, v habilitačných komisiách, inauguračných profesorov, v komisiách pre štátne záverečné skúšky na VŠ. Ďalej pracovníci ÚEL SAV sú členmi a funkcionármi Spoločných odborových komisií pre obhajoby dizertačných a doktorských dizertačných prác. Pracovník ústavu je členom aj Spoločnej komisie pre obhajoby doktorských dizertačných prác (DrSc.) vo vedných odboroch 15-21-9 (Ekológia) a 39-15-9 (Environmentalistika). ÚEL SAV je akreditovaný pre výchovu vedeckých pracovníkov vo vednom odbore 15-21-9 (Ekológia) a 41-97-0 (Ochrana rastlín). V súčasnosti školí 9 interných a 14 externých doktorandov. Pracovník ústavu bol menovaný členom subakreditačnej komisie pre akreditáciu ústavov II. Oddelenia SAV.

Významná je i činnosť pracovníkov ústavu pri organizovaní metodicko-informačných seminárov pre stredoškolských pedagógov. Na ústave bol na dlhodobom (vyše dvojmesačnom) pobyte zahraničný študent, ktorý počas praxe pomáhal pracovníkom ústavu pri terénnom výskume (Suzanne Miethaner, Ústav geografie a geológie Karlsruhe, Nemecko).

Ústav kladie zvlášť dôraz na budovanie knižnično-informačného pracoviska. Jeho dobré fungovanie považuje za veľmi významnú pomoc pri zabezpečovaní úspešného riešenia vedeckých i aplikačných úloh ústavu i pri propagácii ústavu. Do knižnice prichádza 27 časopisov (z toho 11 zo zahraničia). Knižný prírastok v roku 2003 predstavoval 76 položiek. Dôležitú súčasť nárastu uvedených položiek predstavovali hodnotné dary zo zahraničia. Bola vybudovaná aj prípojka na systém SANET II optickým káblom, ktorého parametre spĺňajú

európske kritériá v oblasti prenosovej rýchlosti. Taktiež bol vybudovaný základ počítačového uzla pre všetky pracoviská SAV v tomto regióne.

XIII. Závažné problémy pracoviska a podnety pre činnosť SAV

Dĺžku internej vedeckej výchovy v oblasti ekológie (SOK 15-21-9) navrhujeme predĺžiť na 4 roky, pretože 3 roky denného doktorandského štúdia je krátky čas, najmä pre čerstvých absolventov VŠ a pracovníkov, ktorí v rámci doktorandského štúdia začínajú riešiť novú problematiku. Úroveň dizertačných prác uvedených pracovníkov možno potom ťažko porovnávať s dizertáciami, na ktorých sa pracovalo viac rokov (napr. pri pracovníkoch s viacročnou praxou, externých doktorandoch prezentujúcich dlhodobejší výskum, prípadne pracovníkoch, ktorí v minulosti absolvovali tzv. študijné pobyty a až potom boli prijatí do vedeckej výchovy. S tým súvisí i nami navrhovaná možnosť, menovite zavedenie inštitútu študijného pobytu. Na študijnom pobyte by si osvojil kandidát na doktorandské štúdium metodiku vedeckej práce a oboznámil sa s literatúrou. Za 3 roky by potom stihol urobiť laboratórne aj terénne práce, ktoré v biologických a ekologických vedách trvajú najmenej 2 roky. Problémom ostáva aj umiestnenie absolventov vedeckej výchovy po úspešnej obhajobe dizertačnej práce. Jeden zo spôsobov riešenia tohto problému by bol status postdoc, ktorý by umožňoval preklenúť súčasnú nepriaznivú hospodársku situáciu. Ďalším problémom je nedostatok finančných prostriedkov pre zabezpečenie dostatočného množstva náročných laboratórnych analýz v rámci doktorandského štúdia.

Doktorandi majú malé vyhliadky po skončení štúdia získať adekvátne zamestnanie na takej inštitúcii, kde by mohli ďalej rozvíjať znalosti a skúsenosti získané počas doktorandského štúdia. Toto sa negatívne odráža na ich iniciatíve a má vplyv aj na kvalitu ich vedeckej práce. Ak nie sú reálne možnosti pracovať v danom alebo príbuznom odbore po uplynutí troch rokov interného doktorandského štúdia, doktorandi nemajú motiváciu na zvyšovanie štandardu práce. Väčšina doktorandov je plne pracovne vyťažená u svojho zamestnávateľa a tak doktorandské štúdium realizuje v značnej miere vo svojom voľnom čase.

Súčasná krátka doba doktorandského štúdia sa negatívne prejavuje aj v tom, že doktorand často nedodrží časový harmonogram študijného plánu, z ústavu odchádza a často sa potom, prirodzene, venuje inej činnosti, v dôsledku čoho rozpracovanú prácu neukončí. Tak sa

prostriedky vložené do jeho vzdelávania, ako i úsilie školiteľov, adekvátne nevyužívajú (spoločný problém mnohých biologicky orientovaných pracovísk). Na včasné a kvalitné dokončenie dizertácie negatívne vplyvajú aj časté zmeny pracovísk externých doktorandov, najmä z dôvodu hľadania finančne výhodnejšieho zamestnania.

Ústav sa perspektívne snaží stabilizovať tých najlepších doktorandov, čo sa zatiaľ darí aj vďaka možnosti financovať ich pobyt z prostriedkov zahraničných projektov (nie vždy je to možné). Táto forma stabilizácie pracovníkov je však len dočasným riešením a pomáha preklenúť nepriaznivé obdobie s nedostatkom pracovných miest.

Za závažný problém rýchlejšieho rozvoja biologicko-ekologických, predovšetkým poľnohospodársko-lesníckych vied, považujeme aj naďalej nevhodné kritériá pre udeľovanie vedeckej hodnosti „DrSc.“. Bolo by preto vhodné, keby na tvorbe novelizovaných kritérií participovali vedeckí pracovníci nášho ústavu.

Nazdávame sa, že certifikáty pre Centrá excelentnosti SAV by mali byť udeľované separátne podľa rozdelenia ústavov SAV do vedných oblastí pre ich vnútroakademickú akreditáciu a nie bez ohľadu na skupiny vied. Takýto kľúč by sa mal zvoliť aj pre hodnotenie doktorandov a poskytovanie mzdových finančných prostriedkov pre ich prijatie do zamestnania v SAV.

Pri hodnotení ústavov a pri ich akreditácii by sa mal klásť väčší dôraz na spoluautorstvo vo významných zahraničných monografiách i v monografiách domácich, najmä ak ich oceňujú aj mimoakademické inštitúcie. Platí to rovnako pre Encyklopédiu BELIANA, kde ústav zabezpečuje spracovanie hesiel z oblasti ekológie, lesníctva, poľovníctva i ďalších hesiel.

V prípade ekologického výskumu, ktorý nutne má svoje ťažisko v lesných ekosystémoch na celom území SR, sa sústavné zvyšovanie cien odráža vo zvýšených nákladoch na riešenie výskumných projektov. Ústav buduje systém ekologických experimentálnych stacionárov postupne vybavovaných výskumnou prístrojovou technikou, ktorá vyžaduje značné finančné prostriedky a trvalých terénnych pracovníkov – pozorovateľov. Vedenie a vedecká rada ústavu navrhuje, navýšenie fondu finančných prostriedkov na grantové projekty VEGA tak, aby sa vyrovnali s výškou financií v rezorte MŠ-SR a boli pridelené na granty aj kapitálové prostriedky pre príspevkové organizácie.

V ústavoch SAV je relatívne malý záujem o popularizáciu vedy, skutočnosť, ktorá sa často konštatuje. Je to pochopiteľné, lebo odborné-populárne články, rozhlasové, televízne a iné masmediálne aktivity nemožno odpočítavať pre projekty VEGA a uvedený typ prác sa všeobecne aj pri akreditácii ústavov málo zohľadňuje. Navrhujeme preto, aby propagácia a popularizácia výsledkov bola zaradená medzi akreditačné kritériá v SAV.

Za významný pozitívny fakt považujeme skutočnosť, že rok 2003 pre Ústav ekológie lesa SAV skončil s aktívnym hospodárskym výsledkom, ktorý sa prejavil v naplnení odpisov do fondu reprodukcie hmotného investičného majetku.

Ústav si udržuje aj vysoký kredit v spoločensko-ekonomickej oblasti. Je žiadaný o ekologické expertízy k významným národohospodárskym problémom. Na základe pripomienok a odborných stanovísk sa napr. lesy vyňali z privatizácie, čím sa aj naďalej umožňuje ich všeobecné bezbariérové rekreačné a relaxačné využívanie. Ústav vypracovaním vedecko-odborných stanovísk podstatne prispel k realizácii Priemyselného a technologického parku Záhorie (Eurovalley), významne pomohol pri riešení environmentálnych problémov v okolí hlinikárne Žiar nad Hronom atď. Výrazom ocenenia týchto úspechov ÚEL SAV je vysoké štátne vyznamenanie – Pribinov kríž III. triedy, ktoré obdržal pracovník ústavu Ing. Ctibor Greguš, DrSc. na podnet Vedeckej rady a vedenia.

Napriek úspechom, ktoré ústav dosiahol, musíme konštatovať, že stále viac negatívne pociťujeme nárast spotreby času na administratívnu prácu na úkor času venovaného skutočnému výskumu, čo súvisí so začleňovaním sa Slovenska do európskeho výskumného priestoru a so sprievodnými javmi v transformujúcej sa spoločnosti. To je v ostrom kontraste so zvyšujúcimi sa nárokmi, ktoré vstup do EÚ na pracovníkov ústavu kladie, najmä na kvalitatívne ukazatele vedeckej produkcie a efektivity a na socio-ekonomické postavenie vedeckého pracovníka všeobecne. Tiež dlhodobo čelíme nedostatočnej ekonomickej podpore vedy zo strany štátu (dlhodobé podceňovanie ekologického a predovšetkým na les orientovaného výskumu a preceňovanie významu zahraničia ako potencionálneho zdroja finančných prostriedkov), čo zvyšuje tlak na získavanie mimorozpočtových prostriedkov a zvyšuje stres vedeckých pracovníkov.

Ústav ekológie lesa SAV je konsolidovaným vedeckým pracoviskom, ktoré je jedinečné svojim zameraním s lokalizáciou v centre Slovenska. Spoločne so svojou Pobočkou v Nitre a výskumnou základňou v Starých Horách pokrýva pomerne široký geografický a intelektuálny priestor. S pozitívnou víziou do ďalšieho obdobia ďakujeme Predsedníctvu SAV, že aj v roku 2003 podporoval ústav so zohľadnením jeho zvýšených finančných nákladov pre mimobratislavskú lokalizáciu.

Správu o činnosti organizácie SAV spracoval(i): uviesť meno a telefón

Ing. Margita Kuklová, CSc. (kuklova@sav.savzv.sk), telefón: 045-5330914

Za pomoci kolegov z pracovísk vo Zvolene a v Nitre

Zostavovatelia príloh:

Príloha 1: J. Marečeková

Príloha 2: Ing. P. Zach, CSc.

Príloha 3: Mgr. H. Krajňáková, M. Murínová

Príloha 4: Ing. M. Kuklová, CSc.

Príloha 5: Ing. M. Barna, PhD.

Zvolen, dňa 22. 1. 2004